

TSRS 2

İklimle İlgili Açıklamalar

İÇİNDEKİLER

Paragraf

TÜRKİYE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMA STANDARTLARI TSRS 2 İKLİMLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

AMAÇ	1
KAPSAM	3
TEMEL İÇERİK	5
Yönetişim	5
Strateji	8
Risk yönetimi	24
Metrikler ve hedefler	27
EKLER	
A Tanımlanan terimler	
B Uygulama rehberi	
C Yürürlük tarihi ve geçiş	

TSRS 2 *İklimle İlgili Açıklamalar*, 1-37 nci paragraflarda ve Ek A-C'de düzenlenmiştir. Tüm paragraflar eşit bağlayıcılığa sahiptir. **Kalın harflerle** yazılan paragraflar ana ilkeleri belirtir. Ek A'da tanımlanan terimler, Standartta ilk kez geçtikleri yerde *italik* yazılmıştır. Diğer terimlerin tanımları diğer TSRS'lerde yer almaktadır. Bu Standart; amacı, Karar Gerekçeleri ve TSRS 1 *Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler* bağlamında okunmalıdır.

TSRS 2 İklimle İlgili Açıklamalar

Amaç

- 1 TSRS 2 İklimle İlgili Açıklamalar'ın amacı; bir işletmenin *-genel amaçlı finansal raporların aslı kullanıcıları* açısından işletmeye kaynak sağlama kararı verirken faydalı olacak- iklimle ilgili riskler ve fırsatlara ilişkin bilgileri açıklamasını zorunlu kılmaktır.¹
- 2 Bu Standart, bir işletmenin kısa, orta veya uzun vadede nakit akışlarını, finansmana erişimini veya sermaye maliyetini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatlara ilişkin bilgileri açıklamasını zorunlu kılar. Bu Standartın amaçları doğrultusunda, söz konusu risk ve fırsatlar toplu hâlde “işletmenin gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatlar” olarak anılır.

Kapsam

- 3 Bu Standart, aşağıdakiler için uygulanır:
 - (a) İşletmenin iklimle ilgili maruz kaldığı aşağıdaki riskler:
 - (i) İklimle ilgili fiziksel riskler ve
 - (ii) İklimle ilgili geçiş riskleri ve
 - (b) İşletmenin iklimle ilgili sahip olduğu fırsatlar.
- 4 Bir işletmenin gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenemeyecek iklimle ilgili risk ve fırsatlar bu Standartın kapsamı dışındadır.

Temel içerik

Yönetişim

- 5 Yönetişime ilişkin iklimle ilgili finansal açıklamaların amacı, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin iklimle ilgili risk ve fırsatları izlemek, yönetmek ve denetlemek için kullandığı yönetim süreçlerini, kontrollerini ve prosedürlerini anlamalarını sağlamaktır.
- 6 Bu amaca ulaşmak için işletme aşağıdakilere ilişkin bilgileri açıklar:
 - (a) Yönetişim organı/organları (üst yönetimden sorumlu bir kurulu, komiteyi veya eşdeğer bir organı içerebilir) veya iklimle ilgili risk ve fırsatların gözetiminden sorumlu kişi/kişiler. İşletme özellikle, söz konusu organı/organları veya kişi/kişileri belirler ve aşağıdakilere ilişkin bilgileri açıklar
 - (i) İklimle ilgili risk ve fırsatlara ilişkin sorumlulukların; görev tanımına, yetkilere, iş tanımlarına ve ilgili organ/organlar veya kişi/kişiler için geçerli olan ilgili diğer politikalara nasıl yansıtıldığı,
 - (ii) Organların veya kişilerin; iklimle ilgili risk ve fırsatlara karşılık vermek üzere tasarlanmış stratejileri denetlemek için uygun beceri ve yetkinliklerinin mevcut olup olmadığına veya bunların geliştirilip geliştirilmeyeceğine nasıl karar verdikleri,
 - (iii) Organların veya kişilerin iklimle ilgili risk ve fırsatlar hakkında nasıl ve ne sıklıkta bilgilendirildikleri,
 - (iv) Organların veya kişilerin; işletmenin stratejisini, büyük çaplı işlemlere ilişkin kararlarını, risk yönetim süreçlerini ve ilgili politikaları denetlerken iklimle ilgili risk ve fırsatları ne şekilde dikkate aldıkları -organların veya kişilerin söz konusu risk ve fırsatlara ilişkin ödünleşimleri değerlendirip değerlendirilmedikleri de dikkate alınacaktır- ve
 - (v) İlgili performans metriklerinin ücretlendirme politikasına dâhil edilip edilmediği ve nasıl dâhil edildiği de dâhil olmak üzere (Bkz. 29(g) paragrafı), organların veya kişilerin

¹ Bu Standartta, “aslı kullanıcılar” ve “kullanıcılar” terimleri, aynı anlama gelecek şekilde birbirlerinin yerine kullanılmaktadır.

iklimle ilgili risk ve fırsatlara ilişkin hedeflerin belirlenmesini nasıl denetledikleri ve söz konusu hedeflere yönelik ilerlemeyi nasıl izledikleri (Bkz. 33-36 ncı paragraflar).

- (b) Aşağıdakilere ilişkin bilgiler de dâhil olmak üzere, iklimle ilgili risk ve fırsatları izlemek, yönetmek ve denetlemek için kullanılan yönetim süreçlerinde, kontrollerde ve prosedürlerde yönetimin görevi:
- (i) Görevin yönetim seviyesindeki belirli bir pozisyona veya komiteye devredilip devredilmediği ve bu pozisyon veya komite üzerinde gözetimin nasıl yapıldığı ve
- (ii) Yönetimin, iklimle ilgili risk ve fırsatların gözetimini desteklemek için kontroller ve prosedürler kullanıp kullanmadığı ve kullanması hâlinde, bu kontrol ve prosedürlerin diğer iç fonksiyonlarla nasıl bütünleştirildiği.

7 6 ncı paragrafta yer alan yükümlülükleri yerine getirmek üzere açıklamaları hazırlarken işletme, [TSRS 1 Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler \(TSRS 1\)](#) uyarınca gereksiz tekrarlardan kaçınır (Bkz. TSRS 1, B42(b) paragrafı). Örneğin, 6 ncı paragrafın zorunlu kıldığı bilgileri sağlasa da işletme, sürdürülebilirlikle ilgili risk ve fırsatların gözetiminin entegre bir şekilde yönetildiği durumlarda, söz konusu risk ve fırsatlardan her biri için ayrı açıklama sunmak yerine yönetim açıklamalarını entegre şekilde sunarak tekrarları önler.

Strateji

8 **Stratejiye ilişkin iklimle ilgili finansal açıklamaların amacı, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin iklimle ilgili risk ve fırsatları yönetme stratejisini anlamalarını sağlamaktır.**

9 İşletme özellikle, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının aşağıdakileri anlamalarını sağlayacak bilgileri açıklar:

- (a) İşletmenin gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatlar (Bkz.10-12 nci paragraflar),
- (b) İklimle ilgili söz konusu risk ve fırsatların işletmenin *iş modeli ve değer zinciri* üzerindeki mevcut ve öngörülen etkileri (Bkz. 13 üncü paragraf),
- (c) *İklimle ilgili geçiş planı* hakkındaki bilgiler de dâhil olmak üzere, iklimle ilgili söz konusu risk ve fırsatların, işletmenin stratejisi ve karar alma mekanizması üzerindeki etkilerini (Bkz. 14 üncü paragraf),
- (d) İklimle ilgili söz konusu risk ve fırsatların işletmenin finansal planlamasına ne şekilde dâhil edildiği de dikkate alınmak suretiyle; ilgili raporlama dönemi için iklimle ilgili söz konusu risk ve fırsatların işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki etkileri ile bunların kısa, orta ve uzun vadede işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki öngörülen etkileri (Bkz. 15-21 inci paragraflar) ve
- (e) İşletmenin iklimle ilgili belirlenmiş risk ve fırsatlarını da dikkate almak suretiyle, işletmenin stratejisi ile iş modelinin iklimle ilgili değişikliklere, gelişmelere ve belirsizliklere karşı *iklim dirençliliği* (Bkz. 22 nci paragraf).

İklimle ilgili riskler ve fırsatlar

10 İşletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının işletmenin gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatları anlamalarını sağlayan bilgileri açıklar. İşletme, özellikle:

- (a) İşletmenin gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatları tanımlar,
- (b) İşletmenin, iklimle ilgili belirlediği her bir risk için, söz konusu riski iklimle ilgili fiziksel bir risk mi yoksa iklimle ilgili bir geçiş riski olarak mı değerlendirdiğini açıklar,
- (c) İşletmenin, iklimle ilgili belirlediği her bir risk ve fırsat için, söz konusu risk ve fırsatın etkisinin gerçekleşmesinin makul ölçüde beklenebileceği zaman dilimlerini -kısa, orta veya uzun vade-belirtir ve
- (d) İşletmenin “kısa vadeli”, “orta vadeli” ve “uzun vadeli” dönemleri nasıl tanımladığını ve bu tanımların işletme tarafından stratejik kararlar almada kullanılan planlama dönemleriyle ne şekilde bağlantılı olduğunu açıklar.

- 11 İşletmenin gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatları belirlerken işletme; geçmiş olaylara, mevcut koşullara ve gelecekteki koşullara ilişkin tahminlerle ilgili bilgiler de dâhil olmak üzere, aşırı maliyet veya çabaya katlanılmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanır.
- 12 İşletme, gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatları belirlerken [TSRS 2'nin Sektör Bazlı Uygulanmasına İlişkin Rehber](#)'de tanımlanan sektör bazlı açıklama konularına atıfta bulunur ve söz konusu açıklama konularının uygulanabilirliğini değerlendirir.

İş modeli ve değer zinciri

- 13 İşletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, iklimle ilgili risk ve fırsatların işletmenin iş modeli ve değer zinciri üzerindeki mevcut ve öngörülen etkilerini anlamalarını sağlayan bilgileri açıklar. İşletme, özellikle aşağıdakileri açıklar:
- (a) İklimle ilgili risk ve fırsatların işletmenin iş modeli ve değer zinciri üzerindeki mevcut ve öngörülen etkilerinin tanımı ve
- (b) İşletmenin iş modelinde ve değer zincirinde iklimle ilgili risk ve fırsatların nerelerde yoğunlaştığının (örneğin; coğrafi alanlar, tesisler ve varlık türleri) tanımı.

Strateji ve karar alma

- 14 İşletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, iklimle ilgili risk ve fırsatların işletmenin stratejisi ve karar alma mekanizması üzerindeki etkilerini anlamalarını sağlayan bilgileri açıklar. İşletme özellikle aşağıdakileri açıklar:
- (a) İklimle ilgili olarak kendi belirlediği hedeflere ve mevzuat uyarınca ulaşması gereken hedeflere nasıl ulaşmayı planladığı da dâhil olmak üzere, stratejisinde ve karar alma mekanizmasında iklimle ilgili risk ve fırsatlara nasıl karşılık verdiği ve nasıl karşılık vermeyi planladığı hakkında bilgi. İşletme özellikle aşağıdakilere ilişkin bilgileri açıklar:
- (i) İklimle ilgili risk ve fırsatları ele almak için, kaynak tahsisi de dâhil olmak üzere, işletmenin iş modelindeki mevcut ve öngörülen değişiklikler (örneğin, bu değişiklikler; karbon-yoğun, enerji-yoğun veya su-yoğun operasyonları yönetme veya sonlandırma planlarını, talep veya tedarik zinciri değişikliklerinden kaynaklanan kaynak tahsislerini, sermaye harcaması veya araştırma ve geliştirme için ek harcamalar yoluyla iş geliştirmeden kaynaklanan kaynak tahsislerini ve satın alma ve elden çıkarmaları içerebilir),
- (ii) Mevcut ve öngörülen doğrudan azaltım ve adaptasyon çabaları (örneğin; üretim süreçlerindeki veya ekipmanındaki değişiklikler, tesislerin yeniden konumlandırılması, iş gücü düzenlemesi ve ürün özelliklerindeki değişiklikler yoluyla yapılabilir),
- (iii) Mevcut ve öngörülen dolaylı azaltım ve adaptasyon çabaları (örneğin; müşteriler ve tedarik zinciri ile birlikte çalışılabilir),
- (iv) İşletmenin geçiş planının geliştirilmesinde kullanılan kilit varsayımlar ve geçiş planının dayanağı olan bağımlılıklara ilişkin bilgiler dâhil olmak üzere, işletmenin iklimle ilgili herhangi bir geçiş planı ve
- (v) 33-36 ncı paragraflarda belirtildiği üzere, sera gazı emisyonu hedefleri de dâhil olmak üzere, işletmenin iklimle ilgili hedeflere nasıl ulaşmayı planladığı.
- (b) İşletmenin 14(a) paragrafında belirtilen faaliyetler için nasıl kaynak sağladığı ve nasıl kaynak sağlamayı planladığına ilişkin bilgi.
- (c) 14(a) paragrafı uyarınca, önceki raporlama dönemlerinde açıklanan planlara yönelik ilerlemeye dair nicel ve nitel bilgiler.

Finansal durum, finansal performans ve nakit akışları

- 15 İşletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının aşağıdakileri anlamalarını sağlayan bilgileri açıklar:
- (a) İlgili raporlama dönemi için; iklimle ilgili risk ve fırsatların işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki etkileri (mevcut finansal etkiler) ve
- (b) İklimle ilgili risk ve fırsatların işletmenin finansal planlamasına ne şekilde dâhil edildiği de dikkate alınmak suretiyle, iklimle ilgili risk ve fırsatların kısa, orta ve uzun vadede işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki öngörülen etkileri (öngörülen etkiler).

- 16 İşletme özellikle aşağıdakilere ilişkin nicel ve nitel bilgileri açıklar:
- (a) İklimle ilgili risk ve fırsatların işletmenin raporlama dönemindeki finansal durumunu, finansal performansını ve nakit akışlarını nasıl etkilediği,
 - (b) 16(a) paragrafında belirlenen ve ilgili finansal tablolarda raporlanan varlık ve yükümlülüklerin defter değerlerinde bir sonraki finansal raporlama döneminde önemli bir düzeltme yapılmasını gerektirebilecek ciddi bir riski bulunan iklimle ilgili risk ve fırsatlar,
 - (c) İşletmenin; aşağıdakileri de dikkate almak suretiyle, iklimle ilgili risk ve fırsatları yönetme stratejisi göz önüne alındığında kısa, orta ve uzun vadede finansal durumunun ne şekilde değişmesini beklediği:
 - (i) İşletmenin sözleşmeye dayalı olarak taahhüt etmediği planlar dâhil olmak üzere, yatırım ve elden çıkarma planları (örneğin, sermaye harcamalarına, büyük satın almalara ve elden çıkarmalara, iş ortaklıklarına, iş dönüşümüne, yeniliklere, yeni iş alanlarına ve varlığın kullanım dışı bırakılmasına ilişkin planlar) ve
 - (ii) İşletmenin stratejisini uygulamak için planladığı finansman kaynakları ve
 - (d) İşletmenin; iklimle ilgili risk ve fırsatları yönetme stratejisi göz önüne alındığında, kısa, orta ve uzun vadede finansal performansının ve nakit akışlarının ne şekilde değişmesini beklediği (örneğin; düşük karbonlu bir ekonomiyle uyumlu hâle getirilmiş ürün ve hizmetlerden elde edilen hasılatındaki artış, iklim olaylarından kaynaklı olarak varlıklarda meydana gelen hasarlardan doğan maliyetler ve iklime adaptasyonla veya azaltımla ilgili harcamalar).
- 17 İşletme nicel bilgi sağlarken, münferit bir tutarı veya bir tutar aralığını açıklayabilir.
- 18 İşletme, iklimle ilgili bir risk veya fırsatın öngörülen finansal etkilerine ilişkin açıklamaları hazırlarken;
- (a) Aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanır ve
 - (b) Söz konusu açıklamaları hazırlamak için sahip olduğu beceri, yetenek ve kaynaklarla orantılı bir yaklaşım kullanır.
- 19 İşletmenin aşağıdakilere karar vermesi durumunda, iklimle ilgili bir risk veya fırsatın mevcut veya öngörülen finansal etkilerine ilişkin nicel bilgi sağlamasına gerek yoktur:
- (a) Söz konusu etkiler ayrı ayrı belirlenmemektedir veya
 - (b) Söz konusu etkileri tahmin etmede yer alan ölçüm belirsizliği düzeyinin çok yüksek olması sebebiyle, elde edilecek nicel bilgi faydalı olmayacaktır.
- 20 Ayrıca işletmenin, iklimle ilgili bir risk veya fırsatın öngörülen finansal etkilerine ilişkin nicel bilgi sağlayacak beceri, yetenek veya kaynaklara sahip olmaması durumunda, nicel bilgi sağlaması gerekmez.
- 21 19-20 nci paragraflarda belirtilen kriterleri baz alarak iklimle ilgili bir risk veya fırsatın mevcut veya öngörülen finansal etkilerine ilişkin nicel bilgi sağlamasına gerek olmadığına karar vermesi durumunda işletme;
- (a) Neden nicel bilgi sağlamadığını açıklar,
 - (b) İlgili finansal tablolarda yer alan ve iklimle ilgili risk veya fırsattan etkilenmesi veya etkilenmiş olması muhtemel kalemlerin, toplamların ve ara toplamların belirlenmesi dâhil olmak üzere, söz konusu finansal etkilere ilişkin nitel bilgiler sağlar ve
 - (c) Birleşik finansal etkilere ilişkin nicel bilginin faydalı olmayacağına karar vermediği sürece, iklimle ilgili diğer risk veya fırsatlar ve diğer faktörlerle birlikte, iklimle ilgili risk veya fırsatın birleşik finansal etkilerine ilişkin nicel bilgi sağlar.

İklim dirençliliği

- 22 İşletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının; işletmenin stratejisi ile iş modelinin iklimle ilgili değişiklik, gelişme ve belirsizliklere karşı dirençliliğini -işletmenin iklimle ilgili belirlenmiş risk ve fırsatlarını da dikkate alarak- anlamalarını sağlayan bilgileri açıklar. İşletme, içinde bulunduğu şartlarla orantılı bir yaklaşım kullanarak, iklim dirençliliğini değerlendirmek amacıyla iklimle ilgili senaryo analizini kullanır (Bkz. B1-B18 paragrafları). İşletme nicel bilgi sağlarken, münferit bir tutarı veya bir tutar aralığını açıklayabilir. İşletme özellikle aşağıdakileri açıklar:
- (a) Genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının aşağıdakileri anlamalarına imkân verecek şekilde, raporlama tarihi itibarıyla işletmenin iklim dirençliliğine ilişkin değerlendirmesi:

- (i) İşletmenin iklimle ilgili senaryo analizinde belirlenen etkilere nasıl karşılık vermesi gerektiği de dâhil olmak üzere, işletmenin değerlendirmesinin -varsa- stratejisi ve iş modeli üzerindeki etkileri,
 - (ii) İşletmenin iklim dirençliliğine ilişkin değerlendirmesinde dikkate alınan önemli belirsizlik alanları,
 - (iii) Aşağıdakileri de içerecek şekilde, işletmenin; kısa, orta ve uzun vadede stratejisini ve iş modelini iklim değişikliğine uyarlama veya adapte etme kapasitesi;
 - (1) İklimle ilgili riskleri ele almak ve iklimle ilgili fırsatlardan yararlanmak da dâhil olmak üzere, iklimle ilgili senaryo analizinde belirlenen etkilere karşılık vermek amacıyla işletmenin mevcut finansal kaynaklarının bulunabilirliği ve esnekliği,
 - (2) İşletmenin; mevcut varlıkları yeniden konuşlandırma, başka bir amaca uygun hâle getirme, bir üst modele geçirme veya hizmet dışı bırakma yeteneği,
 - (3) İşletmenin iklimle ilgili azaltım, adaptasyon ve iklim dirençliliği fırsatlarına yönelik mevcut ve planlanan yatırımlarının etkisi ve
- (b) Aşağıdakileri içerecek şekilde, iklimle ilgili senaryo analizinin nasıl ve ne zaman gerçekleştirildiği:
- (i) Aşağıdakileri içerecek şekilde, işletmenin kullandığı girdilere ilişkin bilgiler:
 - (1) İşletmenin analiz için kullandığı iklimle ilgili senaryolar ve bu senaryoların kaynakları,
 - (2) Analizin iklimle ilgili çok çeşitli senaryoları içerip içermediği,
 - (3) Analiz için kullanılan iklimle ilgili senaryoların, iklimle ilgili geçiş riskleriyle veya iklimle ilgili fiziksel risklerle ilişkili olup olmadığı,
 - (4) İşletmenin; sahip olduğu senaryolar arasından, *iklim değişikliğiyle ilgili en güncel uluslararası anlaşma*yla uyumlu hâle getirilmiş iklimle ilgili bir senaryo kullanıp kullanmadığı,
 - (5) İşletmenin iklimle ilgili seçtiği senaryoların, işletmenin iklimle ilgili değişikliklere, gelişmelere veya belirsizliklere karşı dirençliliğini değerlendirmekle ilgili olduğuna karar verme sebebi,
 - (6) İşletmenin, analizde kullandığı zaman dilimleri ve
 - (7) İşletmenin analizde kullandığı operasyonlarının kapsamı (örneğin, analizde kullanılan operasyon yerleri ve iş birimleri),
 - (ii) Aşağıdakilere ilişkin varsayımlar da dâhil olmak üzere, işletmenin analizde kullandığı kilit varsayımlar:
 - (1) İşletmenin faaliyet gösterdiği ülkelerdeki iklim politikaları,
 - (2) Makroekonomik trendler,
 - (3) Ulusal veya bölgesel düzeydeki değişkenler (örneğin; yerel hava olayları, demografi, arazi kullanımı, altyapı ve doğal kaynakların mevcudiyeti),
 - (4) Enerji kullanımı ve çeşitliliği,
 - (5) Teknolojideki gelişmeler ve
 - (iii) İklimle ilgili senaryo analizinin yapıldığı raporlama dönemi (Bkz. B18 paragrafı).

23 13-22 nci paragraflarda yer alan yükümlülükleri yerine getirmek üzere açıklamaları hazırlarken işletme; 29 uncu paragrafta açıklandığı üzere, sektörler-arası metrik kategorilerine ve 32 nci paragrafta açıklandığı üzere açıklama konularıyla ilişkili olan ve [TSRS 2'nin Sektör Bazlı Uygulanmasına İlişkin Rehber](#)'de tanımlanan sektör bazlı metriklere atıfta bulunur ve bunların uygulanabilirliğini değerlendirir.

Risk yönetimi

24 Risk yönetimine ilişkin iklimle ilgili finansal açıklamaların amacı, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin iklimle ilgili risk ve fırsatları belirleme, değerlendirme, önceliklendirme ve izleme süreçlerinin işletmenin genel risk yönetimi sürecine entegre edilip edilmediği, edildiye nasıl entegre edildiği ve genel risk yönetimi sürecine nasıl bilgi verdiği de dâhil olmak üzere, söz konusu süreçleri anlamalarını sağlamaktır.

- 25 İşletme bu amaca ulaşmak için aşağıdakilere ilişkin bilgileri açıklar:
- (a) Aşağıdakilere ilişkin bilgiler de dâhil, işletmenin iklimle ilgili riskleri belirlemek, değerlendirmek, önceliklendirmek ve izlemek için kullandığı süreçler ve ilgili politikalar:
 - (i) İşletmenin kullandığı girdiler ve parametreler (örneğin, veri kaynakları ve süreçlerde yer alan operasyonların kapsamına ilişkin bilgiler),
 - (ii) İşletmenin iklimle ilgili riskleri belirlemek için iklimle ilgili senaryo analizi kullanıp kullanmadığı ve nasıl kullandığı,
 - (iii) İşletmenin söz konusu risklerin etkilerinin niteliğini, olasılığını ve büyüklüğünü nasıl değerlendirdiği (örneğin, işletmenin nitel faktörleri, nicel eşik değerleri veya diğer kriterleri dikkate alıp almadığı),
 - (iv) İşletmenin iklimle ilgili riskleri diğer risk türlerine göre önceliklendirip önceliklendirmede ve nasıl önceliklendirdiği,
 - (v) İşletmenin iklimle ilgili riskleri nasıl izlediği ve
 - (vi) Önceki raporlama dönemiyle karşılaştırdığında, işletmenin kullandığı süreçleri değiştirip değiştirmediği ve nasıl değiştirdiği.
 - (b) İşletmenin, iklimle ilgili fırsatların belirlenmesinde bilgi sağlamak için iklimle ilgili senaryo analizini kullanıp kullanmadığına ve nasıl kullandığına ilişkin bilgiler dâhil olmak üzere; işletmenin iklimle ilgili fırsatları belirlemek, değerlendirmek, önceliklendirmek ve izlemek için kullandığı süreçler,
 - (c) İklimle ilgili risk ve fırsatların belirlenmesine, değerlendirilmesine, önceliklendirilmesine ve izlenmesine yönelik süreçlerin; işletmenin genel risk yönetimi sürecine ne ölçüde ve nasıl entegre edildiği ve işletmenin genel risk yönetimi sürecini ne ölçüde ve nasıl bilgilendirdiği.
- 26 25 inci paragrafta yer alan yükümlülükleri yerine getirmek üzere açıklamaları hazırlarken işletme, [TSRS 1](#) uyarınca gereksiz tekrarlardan kaçınır (Bkz. TSRS 1, B42 (b) paragrafı). Örneğin, 25 inci paragrafın zorunlu kıldığı bilgileri sağlasa da işletme, sürdürülebilirlikle ilgili risk ve fırsatların gözetiminin entegre bir şekilde yönetildiği durumlarda, söz konusu risk ve fırsatlardan her biri için ayrı açıklama sunmak yerine yönetim açıklamalarını entegre şekilde sunarak tekrarları önler.

Metrikler ve hedefler

- 27 **Metrikler ve hedeflere ilişkin iklimle ilgili finansal açıklamaların amacı, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin iklimle ilgili kendi belirlediği hedeflere ve mevzuat uyarınca ulaşması gereken hedeflere yönelik ilerlemeleri de dâhil olmak üzere, iklimle ilgili risk ve fırsatlarla ilgili olarak işletmenin performansını anlamalarını sağlamaktır.**
- 28 Bu amaca ulaşmak için işletme aşağıdakileri açıklar:
- (a) Sektörler-arası metrik kategorileriyle ilgili bilgiler (Bkz. 29-31 inci paragraflar),
 - (b) Belirli iş modelleri, faaliyetleri veya bir sektörde katılımı karakterize eden diğer ortak özelliklerle ilişkili metrikler (Bkz. 32 nci paragraf) ve
 - (c) İklimle ilgili riskleri azaltmak veya bunlara adaptasyon sağlamak ya da iklimle ilgili fırsatlardan yararlanmak için işletme tarafından belirlenen hedefler ve mevzuat uyarınca ulaşılması gereken hedefler (yönetişim organı veya yönetim tarafından bu hedeflere yönelik ilerlemeleri ölçmek için kullanılan metrikler de dâhildir) (Bkz. 33-37 nci paragraflar).

İklimle ilgili metrikler

- 29 İşletme, sektörler-arası metrik kategorileriyle ilgili aşağıdaki bilgileri açıklar:
- (a) *Sera gazı emisyonları*—işletme;
 - (i) Raporlama dönemi boyunca üretilen, metrik ton *CO₂ eşdeğeri* olarak ifade edilen (Bkz. B19-B22 paragrafları) ve aşağıdaki şekilde sınıflandırılan mutlak brüt sera gazı emisyonlarını açıklar:
 - (1) *Kapsam 1 sera gazı emisyonları*,
 - (2) *Kapsam 2 sera gazı emisyonları* ve
 - (3) *Kapsam 3 sera gazı emisyonları*.

- (ii) Yetkili bir makam veya işletmenin kote olduğu borsa, sera gazı emisyonlarının farklı bir yöntem kullanılarak ölçülmesini zorunlu kılmadıkça, [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardına \(2004\)](#) uygun olarak ölçer (Bkz. B23-B25 paragrafları),
- (iii) Aşağıdakiler de dâhil, sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı yaklaşımı açıklar (Bkz. B26-B29 paragrafları):
- (1) Sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı ölçüm yaklaşımı, girdiler ve varsayımlar,
 - (2) Sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı ölçüm yaklaşımını, girdileri ve varsayımları seçme nedeni ve
 - (3) Raporlama döneminde; ölçüm yaklaşımında, girdilerde ve varsayımlarda yaptığı değişiklikler ile bu değişikliklerin nedenleri,
- (iv) 29(a)(i)(1)-(2) paragrafı uyarınca açıklanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları için; emisyonları aşağıdakiler arasında ayırıştırır:
- (1) Konsolide edilen grup (örneğin, [TFRS](#)'leri uygulayan bir işletme için bu grup, ana şirket ve onun konsolide edilen bağlı ortaklıklarından oluşur) ve
 - (2) 29(a)(iv)(1) paragrafının dışında bırakılan diğer yatırım yapılanlar (örneğin; [TFRS](#)'leri uygulayan bir işletme için bu yatırımlar; iştirakleri, iş ortaklıklarını ve konsolide edilmeyen bağlı ortaklıkları içerir).
- (v) 29(a)(i)(2) paragrafı uyarınca açıklanan Kapsam 2 sera gazı emisyonları için; lokasyona-dayalı Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını açıklar ve kullanıcıların işletmenin Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını anlamalarını sağlamak için gerekli olan sözleşmeye dayalı araçlar hakkında bilgi sağlar (Bkz. B30-B31 paragrafları) ve
- (vi) 29(a)(i)(3) paragrafı uyarınca ve B32-B57 paragraflarına atıfta bulunularak açıklanan Kapsam 3 sera gazı emisyonları için aşağıdakileri açıklar:
- (1) [Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri \(Kapsam 3\) Muhasebe ve Raporlama Standardında \(2011\)](#) tanımlanan *Kapsam 3 kategorilerine* uygun olarak, işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyon ölçümüne dâhil edilen kategoriler ve
 - (2) İşletme faaliyetlerinin varlık yönetimi, ticari bankacılık veya sigortacılık faaliyetlerini içermesi durumunda, işletmenin Kategori 15 sera gazı emisyonları veya yatırımlarıyla ilişkili olanlar (*finans edilen emisyonlar*) hakkında ilave bilgiler (Bkz. B58-B63 paragrafları),
- (b) İklimle ilgili geçiş riskleri—iklimle ilgili geçiş risklerine karşı kırılgan varlıkların veya işletme faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi,
- (c) İklimle ilgili fiziksel riskler—iklimle ilgili fiziksel risklere karşı kırılgan varlıkların veya işletme faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi,
- (d) İklimle ilgili fırsatlar— iklimle ilgili fırsatlarla uyumlu hâle getirilmiş varlıkların veya işletme faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi,
- (e) Sermaye dağıtımı—iklimle ilgili risk ve fırsatlara yönelik dağıtılan sermaye harcaması, finansman veya yatırım miktarı,
- (f) *İç karbon fiyatları*—işletme aşağıdakileri açıklar:
- (i) İşletmenin karar verme sürecinde bir karbon fiyatı uygulayıp uygulamadığına ve ne şekilde uyguladığına dair bir açıklama (örneğin; yatırım kararları, transfer fiyatlandırması ve senaryo analizi) ve
 - (ii) İşletmenin, sera gazı emisyonlarının maliyetlerini değerlemek için kullandığı her bir metrik ton sera gazı emisyonunun fiyatı,
- (g) Ücretlendirme— işletme aşağıdakileri açıklar:
- (i) İklimle ilgili hususların yönetici ücretlerine dâhil edilip edilmediğine ve nasıl dâhil edildiğine dair bir açıklama (ayrıca bkz. 6(a)(v) paragrafı),
 - (ii) İklimle ilgili hususlarla bağlantılı olarak cari dönemde finansal tablolara alınan üst düzey yönetici ücretlerinin yüzdesi.

- 30 29(b)-(d) paragrafında yer alan yükümlülükleri yerine getirmek üzere açıklamaları hazırlarken işletme, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanır.
- 31 29(b)-(g) paragrafında yer alan yükümlülükleri yerine getirmek üzere açıklamaları hazırlarken işletme, B64-B65 paragraflarına atıfta bulunur.
- 32 İşletme, bir sektörde **belirli iş modelleri, faaliyetleri veya katılımı karakterize eden diğer ortak özelliklerle ilişkili** sektör bazlı metrikleri açıklar. İşletmenin açıkladığı sektör bazlı metrikler belirlenirken, işletme [TSRS 2'nin Sektör Bazlı Uygulanmasına İlişkin Rehber](#)'de tanımlanan açıklama konularıyla ilişkili sektör bazlı metriklere atıfta bulunur ve bunların uygulanabilirliğini değerlendirir.

İklimle ilgili hedefler

- 33 İşletme, sera gazı emisyonu hedefleri de dâhil olmak üzere, stratejik amaçlarına ulaşma konusundaki ilerlemeyi izlemek üzere belirlediği iklimle ilgili nicel ve nitel hedefler ile mevzuat uyarınca ulaşması gereken tüm hedefleri açıklar. İşletme, her bir hedef için aşağıdakileri açıklar:
- Hedefi belirlemek için kullanılan metrik (Bkz. B66-B67 paragrafları),
 - Hedefin amacı (örneğin; azaltım, adaptasyon veya bilim temelli girişimlere uygunluk),
 - Hedefin geçerli olduğu işletme bölümü (örneğin, hedefin işletmenin tamamı için mi yoksa belirli bir iş birimi veya belirli bir coğrafi bölge gibi işletmenin yalnızca bir kısmı için mi geçerli olduğu),
 - Hedefin geçerli olduğu dönem,
 - İlerlemenin ölçüldüğü baz dönem,
 - Dönüm noktaları ve ara hedefler,
 - Hedefin nicel olması durumunda, mutlak bir hedef mi yoksa yoğunluk hedefi mi olduğu,
 - İklim değişikliğiyle ilgili en güncel uluslararası anlaşmanın, bu anlaşmadan kaynaklanan ülke taahhütleri de dâhil olmak üzere, hedefi nasıl şekillendirdiği.
- 34 İşletme, aşağıdakiler dâhil olmak üzere, her bir hedefin belirlenmesine ve gözden geçirilmesine ilişkin yaklaşımını ve her bir hedefe yönelik ilerlemeyi nasıl izlediği hakkındaki bilgileri açıklar:
- Hedefin ve hedefi belirleme metodolojisinin üçüncü bir tarafça doğrulanıp doğrulanmadığı,
 - İşletmenin hedefi gözden geçirme süreçleri,
 - Hedefe ulaşma konusundaki ilerlemeyi izlemek için kullanılan metrikler ve
 - Hedeffteki herhangi bir değişiklik ve söz konusu değişiklikler için bir açıklama.
- 35 İşletme, iklimle ilgili her bir hedefe ilişkin performansına dair bilgileri ve performansındaki trendlerin veya değişikliklerin bir analizini açıklar.
- 36 İşletme, 33-35 inci paragraflara uygun olarak açıklanan her bir sera gazı emisyon hedefi için aşağıdakileri açıklar:
- Hangi sera gazı emisyonlarının hedef kapsamında olduğu,
 - Kapsam 1, Kapsam 2 veya Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının hedef kapsamında olup olmadığı,
 - Hedefin, brüt sera gazı emisyon hedefi mi yoksa net sera gazı emisyon hedefi mi olduğu. İşletmenin net sera gazı emisyon hedefi açıklaması durumunda, ilgili brüt sera gazı emisyon hedefini de ayrıca açıklaması zorunludur (Bkz. B68-B69 paragrafları).
 - Hedefin, sektörel bir karbonsuzlaşma yaklaşımı kullanılarak türetilip türetilmediği.
 - İşletmenin, herhangi bir net sera gazı emisyonu hedefine ulaşmak için sera gazı emisyonlarını denkleştirmek üzere, planlanan *karbon kredisi* kullanımı. İşletme, planlanan karbon kredisi kullanımını açıklarken, B70-B71 paragraflarına atıfta bulunmak ve aşağıdakilere ilişkin bilgileri de dâhil etmek suretiyle, bilgileri açıklar:
 - Herhangi bir net sera gazı emisyonu hedefine ulaşmanın nasıl ve ne ölçüde karbon kredilerinin kullanımına dayandığı/bağlı olduğu,
 - Karbon kredilerinin hangi üçüncü taraf programınca doğrulanacağı veya sertifikalandırılacağı,
 - Karbon kredisinin türü (esas denkleştirmenin doğaya mı yoksa teknolojik karbon uzaklaştırmasına mı dayalı olacağı ve esas denkleştirmenin karbon azaltımı veya uzaklaştırması yoluyla elde edilip edilmediği de dâhildir),

- (iv) Genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin kullanmayı planladığı karbon kredilerinin güvenilirliğini ve bütünlüğünü anlaması için gerekli olan diğer tüm faktörler (örneğin, karbon denkleştirmenin kalıcılığına ilişkin varsayımlar).

37 İşletme, 33-34 üncü paragraflarda tanımlanan bir hedefe ulaşmaya yönelik ilerlemeyi belirlemek ve izlemek için kullanılan metrikleri belirlerken ve açıklarken; mevcut TSRS'de açıklanan metrikler veya [TSRS 1](#)'deki hükümleri karşılayan metrikler dâhil olmak üzere, sektörler-arası metriklere (Bkz. 29 uncu paragraf) ve sektör bazlı metriklere atıfta bulunur ve bunların uygulanabilirliğini değerlendirir.

Ek A Tanımlanan terimler

Bu ek, TSRS 2'nin ayrılmaz bir parçasıdır ve Standardın diğer bölümleriyle aynı bağlayıcılığa sahiptir.

CO₂ eşdeğeri	Her bir sera gazının küresel ısınma potansiyelini , bir birim karbondioksitin küresel ısınma potansiyeli cinsinden ifade eden evrensel ölçü birimidir. Bu birim, farklı sera gazlarının salınımını (veya salınımından kaçınmayı) ortak bir temele göre değerlendirmek için kullanılır.
Dolaylı sera gazı emisyonları	İşletme faaliyetlerinin bir sonucu olan, ancak başka bir işletmenin sahip olduğu veya kontrol ettiği kaynaklarda meydana gelen emisyonlardır.
Finanse edilen emisyonlar	İşletmenin yatırım yaptığı veya borç verdiği bir kuruluşun ya da tarafın brüt sera gazı emisyonlarının, işletme tarafından yapılan yatırım veya verilen borç ile ilişkilendirilen kısmıdır. Bu emisyonlar, Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri (Kapsam 3) Muhasebe ve Raporlama Standardında (2011) tanımlanan Kapsam 3 Kategori 15'in (yatırımlar) bir parçasıdır.
İç karbon fiyatı	İşletme tarafından; yatırım, üretim ve tüketim modellerindeki değişikliklerin doğuracağı finansal sonuçlar ile potansiyel teknolojik ilerlemenin ve gelecekteki emisyon azaltım maliyetlerinin doğuracağı finansal sonuçları değerlendirmek amacıyla kullanılan fiyattır. İç karbon fiyatları, işletmeler tarafından işle ilgili çok çeşitli uygulamalarda kullanılabilir. İşletmeler tarafından yaygın olarak kullanılan iki tür iç karbon fiyatı bulunmaktadır: (a) İşletmenin ücretlendirmedeği; ancak risk etkileri, yeni yatırımlar, projelerin net bugünkü değeri ve çeşitli girişimlerin maliyet ve faydaları gibi hususlar üzerindeki ekonomik etkilerini veya ödünleşimleri anlamak için kullanılabilir teorik bir maliyet veya itibari bir tutar olan gölge fiyattır ve (b) Karbon fiyatı olan bir iç vergi veya harçtır ve işletmenin sera gazı emisyonlarına dayalı olarak bir ticari faaliyetine, ürün hattına veya başka bir iş birimine yüklenir (iç vergi ve ücretler, şirket içi transfer fiyatlandırmasına benzerdir).
İklim değişikliğiyle ilgili en güncel uluslararası anlaşma	İklim değişikliğiyle mücadele için Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi üyesi devletler tarafından imzalanan anlaşmadır. Anlaşmalar, sera gazı emisyonlarının azaltımı için normlar ve hedefler belirler.
İklim dirençliliği	İşletmenin, iklimle ilgili değişikliklere, gelişmelere veya belirsizliklere uyum sağlama kapasitesidir. İklim dirençliliği, iklimle ilgili geçiş risklerine ve iklimle ilgili fiziksel risklere karşılık verme ve bunlara adaptasyon sağlama yeteneği de dâhil olmak üzere, iklimle ilgili riskleri yönetme ve iklimle ilgili fırsatlardan yararlanma kapasitesini içerir. Bir işletmenin iklim dirençliliği; iklimle ilgili değişiklik, gelişme ve belirsizliklere karşı hem stratejik dirençliliğini hem de operasyonel dirençliliğini içerir.
İklimle ilgili fiziksel riskler	Olay tabanlı gerçekleşen bir iklim değişikliğinden (akut fiziksel risk) veya iklim olaylarındaki uzun vadeli değişimlerden (kronik fiziksel risk) kaynaklanan risklerdir. Akut fiziksel riskler; şiddeti ve sıklığı artan fırtınalar, seller, kuraklık veya sıcak hava dalgaları gibi hava muhalefetiyle ilgili olaylardan kaynaklanır. Kronik fiziksel riskler ise, deniz seviyesinin yükselmesine, suya erişimin azalmasına, biyolojik çeşitlilik kaybına ve toprak verimliliğindeki değişikliklere yol açabilecek yağış ve sıcaklıktaki değişiklikler dâhil olmak üzere iklim olaylarındaki uzun vadeli değişimlerden kaynaklanır. Bu riskler, varlıklara doğrudan hasar verilmesinden veya tedarik zincirindeki aksamanın dolaylı etkilerinden kaynaklanan maliyetler gibi, işletme için finansal sonuçlar doğurabilir. İşletmenin finansal performansı da suya erişebilirlik, su temini ve su kalitesindeki değişikliklerden ve işletmenin tesislerini, operasyonlarını, tedarik zincirlerini, ulaşım ihtiyaçlarını ve çalışan sağlığı ile güvenliğini etkileyen aşırı sıcaklık değişikliklerinden etkilenebilir.

İklimle ilgili geçiş planı	İşletmenin genel stratejisinin bir boyutudur ve sera gazı emisyonlarını azaltmak gibi eylemler de dâhil olmak üzere, daha düşük karbonlu ekonomiye geçişine yönelik hedeflerini, eylemlerini veya kaynaklarını ortaya koyar.
İklimle ilgili geçiş riski	Düşük karbon ekonomisine geçiş çabalarından kaynaklanan risklerdir. Geçiş riskleri; politika, yasal, teknoloji, pazar ve itibar risklerini içerir. Bu riskler; artan işletme maliyetleri veya iklimle ilgili yeni veya değişen düzenlemeler nedeniyle varlık değer düşüklüğü gibi, işletme için finansal sonuçlar doğurabilir. İşletmenin finansal performansı, değişen tüketici talepleri ve yeni teknolojilerin geliştirilmesinden ve etkin şekilde kullanılmasından da etkilenebilir.
İklimle ilgili riskler ve fırsatlar	İklimle ilgili riskler, iklim değişikliğinin bir işletme üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerini ifade eder. Bu riskler, iklimle ilgili fiziksel riskler ve iklimle ilgili geçiş riskleri olarak sınıflandırılır. İklimle ilgili fırsatlar, bir işletme için iklim değişikliğinden kaynaklanan potansiyel olumlu etkileri ifade eder. İklim değişikliğini hafifletme ve iklim değişikliğine adaptasyon sağlama çabaları, işletme açısından iklimle ilgili fırsatlar doğurabilir.
Kapsam 1 sera gazı emisyonları	Bir işletmenin sahip olduğu veya kontrol ettiği kaynaklardan ortaya çıkan doğrudan sera gazı emisyonlarıdır .
Kapsam 2 sera gazı emisyonları	İşletme tarafından tüketilen satın alınmış veya edinilmiş elektriğin, buharın, ısıtmanın veya soğutmanın üretiminden kaynaklanan dolaylı sera gazı emisyonlarıdır . Satın alınmış ve edinilmiş elektrik; işletme tarafından satın alınarak veya başka bir yöntemle işletme sınırlarına kadar getirilen elektriktir. Kapsam 2 sera gazı emisyonları, fiziki olarak, elektriğin üretildiği tesiste ortaya çıkmaktadır.
Kapsam 3 sera gazı emisyonları	Hem yukarı hem de aşağı yönlü emisyonlar dâhil olmak üzere, işletmenin değer zincirinde ortaya çıkan dolaylı sera gazı emisyonlarıdır (Kapsam 2 sera gazı emisyonları dâhil değildir) . Kapsam 3 sera gazı emisyonları, Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri (Kapsam 3) Muhasebe ve Raporlama Standardındaki (2011) Kapsam 3 kategorilerini içerir.
Kapsam 3 kategorileri	Kapsam 3 sera gazı emisyonları, Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri (Kapsam 3) Muhasebe ve Raporlama Standardında (2011) açıklandığı üzere aşağıdaki 15 kategoriye ayrılmıştır: <ol style="list-style-type: none"> (1) Satın alınan mal ve hizmetler, (2) Sermaye malları, (3) Kapsam 1 emisyonlarına veya Kapsam 2 emisyonlarına dâhil olmayan yakıt ve enerjiyle ilgili faaliyetler, (4) Yukarı yönlü ulaşım ve dağıtım, (5) Operasyonlarda üretilen atıklar, (6) İş seyahatleri, (7) Çalışanların işe gidiş gelişleri, (8) Yukarı yönlü kiralanan varlıklar, (9) Aşağı yönlü ulaşım ve dağıtım, (10) Satılan ürünlerin işlenmesi, (11) Satılan ürünlerin kullanımı, (12) Satılan ürünlerden kullanım ömrü dolanlara uygulanacak işlem, (13) Aşağı yönlü kiralanan varlıklar, (14) Bayilikler ve (15) Yatırımlar.
Karbon kredisi	Karbon kredilendirme programı tarafından ihraç edilen ve sera gazı emisyonlarının azaltımını veya uzaklaştırılmasını temsil eden emisyon birimidir. Elektronik bir kayıt

sistemi aracılığıyla karbon kredilerine benzersiz bir seri numarası verilir ve karbon kredileri, bu sistem aracılığıyla ihraç edilir, izlenir ve iptal edilir.

Küresel ısınma potansiyeli

Belirli bir sera gazının bir biriminin, bir birim CO₂ ile karşılaştırıldığında oluşturduğu ışımsal zorlama etkisini (atmosfere zarar derecesini) tanımlayan bir faktördür.

Sera gazları

[Kyoto Protokolü](#)'nde listelenen yedi sera gazıdır: karbondioksit (CO₂), metan (CH₄), nitroz oksit (N₂O), hidroflorokarbonlar (HFC'ler); nitrojen triflorür (NF₃); perflorokarbonlar (PFC'ler) ve kükürt hekzaflorür (SF₆).

Diğer Standartlarda tanımlanan ve bu Standartta aynı anlamda kullanılan terimler

Açıklama konusu

Bir TSRS'de veya bir SASB Standardında düzenlendiği şekliyle; belirli sektörde yer alan işletmeler tarafından yürütülen faaliyetlere dayanan, sürdürülebilirlikle ilgili belirli bir risk veya fırsattır

Değer zinciri

Raporlayan işletmenin **iş modeli**yle ilişkili tüm etkileşimler, kaynaklar ve ilişkiler ile işletmenin içerisinde faaliyet gösterdiği dış çevredir.

Değer zinciri; işletmenin -tasarım aşamasından teslimata, tüketime ve kullanım ömrünün sonuna kadar- ürün veya hizmetlerini oluşturmak için kullandığı ve bağımlı olduğu etkileşimleri, kaynakları ve ilişkileri kapsar. Değer zinciri; işletme faaliyetlerindeki (örneğin; işletmenin malzeme ve hizmet tedariki, pazarlama ve ürün ve hizmet satışı ve teslimatı gibi dağıtım kanallarında yer alan insan kaynakları ve finansman) ve işletmenin içerisinde faaliyet gösterdiği coğrafi, jeopolitik ve düzenleyici çevrelerdeki etkileşimleri, kaynakları ve ilişkileri de içerir.

Genel amaçlı finansal raporlar

Raporlayan işletme hakkında, o işletmeye kaynak sağlamaya ilişkin kararlar verirken **asli kullanıcılar** için faydalı olacak finansal bilgileri sağlayan raporlardır. Bu kararlar, aşağıdakilere ilişkin kararları içerir:

- Özkaynak araçlarının ve borçlanma araçlarını satın alınması, satılması veya elde tutulması,
- Kredi ve diğer borçlanma araçlarının alınması ya da satılması veya
- İşletme yönetiminin işletmenin ekonomik kaynaklarını kullanmasını etkileyen, yönetimin faaliyetlerini oylama ya da başka bir şekilde etkileme gibi hakların kullanılması.

Genel amaçlı finansal raporlama, -bunlarla sınırlı olmamak üzere- işletmenin genel amaçlı finansal tablolarını ve sürdürülebilirlikle ilgili finansal açıklamalarını içerir.

Genel amaçlı finansal raporların asli kullanıcıları (Asli kullanıcılar)

Mevcut ve potansiyel yatırımcılar, borç verenler ve kredi veren diğer taraflardır.

İş modeli

İşletmenin stratejik amaçlarını yerine getirmeyi, işletme için değer yaratmayı ve dolayısıyla kısa, orta ve uzun vadede nakit akışı yaratmayı amaçlayan ve girdileri, işletme faaliyetleri aracılığıyla çıktılara ve sonuçlara dönüştüren sistemdir.

Mümkün olmama

Bir hükmü uygulamak, işletme uygulamak için makul her türlü çabayı göstermesine rağmen söz konusu hükmü uygulayamıyorsa, mümkün değildir.

Ek B Uygulama rehberi

Bu ek, TSRS 2'nin ayrılmaz bir parçasıdır ve Standardın diğer bölümleriyle aynı bağlayıcılığa sahiptir.

İklim dirençliliği (22 nci paragraf)

- B1 22 nci paragraf, işletmenin, içinde bulunduğu şartlarla orantılı bir yaklaşım kullanarak, iklim dirençliliğini değerlendirmek amacıyla iklimle ilgili senaryo analizini kullanmasını zorunlu kılar.² İşletmenin, iklimle ilgili senaryo analizine yönelik olarak, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri dikkate almasını sağlayan bir yaklaşım kullanması zorunludur. B2-B18 paragrafları, bir işletmenin, iklim dirençliliğini değerlendirmek amacıyla senaryo analizini ne şekilde kullanacağına ilişkin rehberlik sağlar. Özellikle:
- B2-B7 paragrafları, işletmenin, içinde bulunduğu şartları değerlendirirken dikkate alması gereken faktörleri düzenler,
 - B8-B15 paragrafları, işletmenin, iklimle ilgili senaryo analizi için uygun olan yaklaşıma karar verirken dikkate alması gereken faktörleri düzenler ve
 - B16-B18 paragrafları, işletmenin, zaman içerisinde iklimle ilgili senaryo analizi için uygun olan yaklaşıma karar verirken dikkate alacağı ilave faktörleri düzenler.

Şartların değerlendirilmesi

- B2 İşletme, iklimle ilgili senaryo analizini gerçekleştirdiği her seferinde içinde bulunduğu şartlarla orantılı bir senaryo analizi yaklaşımı kullanır (Bkz. B3 paragrafı). Şartları değerlendirmek için işletme aşağıdakileri dikkate alır:
- İşletmenin iklimle ilgili risk ve fırsatlara maruz kalma durumu (Bkz. B4-B5 paragrafları) ve
 - İklimle ilgili senaryo analizi için işletmenin kullanabileceği beceri, yetenek ve kaynaklar (Bkz. B6-B7 paragrafları).
- B3 İşletme, iklimle ilgili senaryo analizini her gerçekleştirdiğinde içinde bulunduğu şartları değerlendirir. Örneğin, stratejik planlama döngüsüyle uyumu sağlayabilmek adına (Bkz. B18 paragrafı) her üç yılda bir iklimle ilgili senaryo analizi gerçekleştiren bir işletme, iklimle ilgili risk ve fırsatlara maruz kalma durumunu ve söz konusu tarihte mevcut olan beceri, yetenek ve kaynaklarını yeniden değerlendirmek zorunda olacaktır.

İklimle ilgili risklere ve fırsatlara maruz kalma

- B4 İşletme, şartlarını değerlendirirken ve iklimle ilgili senaryo analizi için kullanacağı yaklaşıma karar verirken, iklimle ilgili risk ve fırsatlara maruz kalma durumunu değerlendirir. Bu değerlendirme, iklimle ilgili senaryo analizinde belirli bir yaklaşımı kullanmanın potansiyel faydalarını anlamak açısından gerekli bağlamı sağlar. Örneğin, iklimle ilgili riske maruz kalma derecesi yüksek olan bir işletme için, iklimle ilgili senaryo analizinde daha nicel veya teknik olarak daha gelişmiş bir yaklaşımın kullanılması, işletme ve genel amaçlı finansal raporların kullanıcıları açısından daha faydalıdır. İşletmenin iklimle ilgili az veya görece daha hafif risk ve fırsatlara maruz kalması durumunda, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, iklimle ilgili nicel veya teknik olarak gelişmiş senaryo analizlerinden yararlanma olasılığı daha düşük olacaktır. Bunun anlamı -diğer her şey eşit olduğunda- işletme iklimle ilgili risk veya fırsatlara ne kadar fazla maruz kalırsa, işletmenin iklimle ilgili senaryo analizinin teknik olarak daha gelişmiş bir formunun gerekli olduğuna karar verme olasılığı o kadar yüksek olacaktır.
- B5 Bu Standart, işletmenin maruz kaldığı iklimle ilgili risk ve fırsatları belirlemesini (Bkz. 10 uncu paragraf) ve söz konusu risk ve fırsatları belirlemek, değerlendirmek, önceliklendirmek ve izlemek için kullandığı süreçlere ilişkin ilgili bilgileri açıklamasını (Bkz. 25 inci paragraf) zorunlu kılar. İşletmenin 10 uncu ve 25 inci paragraflar uyarınca açıkladığı bilgiler, işletmenin, iklimle ilgili risk ve fırsatlara maruz kalması konusunda yaptığı değerlendirmeye ilişkin bilgi sağlayabilir.

² Bu uygulama rehberi (B1-B18 paragrafları), Teknik Ek: İklimle İlgili Risklerin ve Fırsatların Açıklanmasında Senaryo Analizinin Kullanımı (2017) ve Finansal Olmayan Şirketler için Senaryo Analizi Rehberi (2020) dâhil olmak üzere, İklimle İlgili Finansal Açıklamalar Görev Gücü (TCFD) tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen çeşitli uygulamalardan yararlanmaktadır.

Mevcut beceriler, yetenekler ve kaynaklar

- B6 İşletme, iklimle ilgili senaryo analizinde kullanmak üzere uygun yaklaşıma karar verirken, mevcut beceri, yetenek ve kaynakları değerlendirir. Bu beceri, yetenek ve kaynaklar hem dâhili hem de harici olabilir. İşletmenin mevcut beceri, yetenek ve kaynakları; iklimle ilgili senaryo analizine yönelik belirli yaklaşımın gerektirdiği potansiyel maliyet ve çaba seviyesini değerlendirebilmek açısından bilgilendirici bir bağlam sunar. Örneğin, iklim dirençliliğini değerlendirmek amacıyla iklimle ilgili senaryo analizi kullanma konusunu yeni araştırmaya başlayan bir işletme, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın iklimle ilgili senaryo analizinde nicel veya teknik olarak gelişmiş bir yaklaşım kullanamayabilir. Şüpheye mahal vermemek adına, kaynağı bulunan işletme; gerekli becerileri ve yetenekleri elde etmek veya geliştirmek için yatırım yapabilir.
- B7 İklimle ilgili senaryo analizi; yoğun kaynak gerektirebilir ve -tekrarlı bir öğrenme süreciyle- birden çok planlama döngüsü boyunca geliştirilebilir ve iyileştirilebilir. Bir işletme iklimle ilgili senaryo analizini tekrar ettikçe, söz konusu senaryo analizine ilişkin yaklaşımını zamanla güçlendirmesini sağlayacak beceri ve yeteneklerin gelişmesi muhtemeldir. Örneğin, işletme henüz iklimle ilgili bir senaryo analizi gerçekleştirmediyse veya iklimle ilgili senaryo analizinin yaygın olarak gerçekleştirilmediği bir sektörde yer alıyorsa, bu işletmenin beceri ve yeteneklerini geliştirmek için daha fazla zamana ihtiyacı olabilir. Buna karşın -maden çıkarma ve maden işleme- gibi iklimle ilgili senaryo analizinin yerleşik bir uygulama olduğu bir sektörde yer alan bir işletmenin, tecrübeleri sayesinde beceri ve yeteneklerini güçlendirmesi beklenebilir.

Uygun yaklaşıma karar verilmesi

- B8 İşletme, iklimle ilgili senaryo analizine yönelik olarak, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri dikkate almasını sağlayan bir yaklaşıma karar verir. Yaklaşıma karar verilmesinde, işletmenin iklimle ilgili maruz kaldığı risk ve fırsatların (Bkz. B4-B5 paragrafları) ve mevcut beceri, yetenek ve kaynakların değerlendirilmesi sonucu elde edilen bilgiler kullanılır (Bkz. B6-B7 paragrafları). Bu tür bir karara varma süreci aşağıdakileri içerir:
- (a) İklimle ilgili senaryo analizi için girdilerin seçilmesi (Bkz. B11-B13 paragrafları) ve
- (b) İklimle ilgili senaryo analizinin nasıl gerçekleştirileceği hakkında analitik seçimler yapılması (Bkz. B14-B15 paragrafları).
- B9 Makul ve desteklenebilir bilgiler; geçmiş olaylara, mevcut koşullara ve gelecekteki koşullara ilişkin tahminlerle ilgili bilgiler içerir. Ayrıca nicel veya nitel bilgiler ile dış kaynaktan elde edilen veya hâlihazırda sahip olunan ya da işletme içinde geliştirilen bilgileri de içerir.
- B10 İşletmenin, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri değerlendirmesine imkân verecek olan girdi ve analitik seçeneklerinin bileşimini belirleyebilmek için muhakemede bulunması gerekecektir. Gereken muhakeme düzeyi, detaylı bilginin olup olmadığına bağlıdır. Zaman uzadıkça ve detaylı bilgilerin mevcudiyeti azaldıkça, gereken muhakeme düzeyi artar.

Girdilerin seçimi

- B11 İşletme, iklimle ilgili senaryo analizinde kullanılacak girdileri seçerken, -senaryolar, değişkenler ve diğer girdiler dâhil- aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri dikkate alır. Senaryo analizinde kullanılan girdiler, nicel veya nitel bilgiler ile dış kaynaktan elde edilen veya hâlihazırda sahip olunan ya da işletme içinde geliştirilen bilgileri içerebilir. Örneğin, gelecekteki trendleri ve makul sonuçlara giden çeşitli yolları tanımlayan -yetkili kaynaklardan alınan- iklimle ilgili kamuya açık senaryoların, işletme için aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın ulaşılabilir olduğu değerlendirilir.
- B12 İklimle ilgili senaryo analizinde kullanılacak senaryoları, değişkenleri ve diğer girdileri seçerken işletme, örneğin, yetkili kaynaklardan alınan ve kamuya açık ve ücretsiz olarak temin edilebilen iklimle ilgili bir veya daha fazla senaryoyu -uluslararası ve bölgesel senaryolar dâhil- kullanabilir. İşletmenin, belirli bir senaryoyu veya bir dizi senaryoyu kullanabilmek için makul ve desteklenebilir bir dayanağı olmalıdır. Örneğin, emisyonların düzenlendiği -veya gelecekte düzenlenmesinin muhtemel olduğu- bir ülkede operasyonları yoğunlaşan bir işletme, analizini daha düşük karbonlu bir ekonomiye düzenli bir geçişle veya iklim değişikliğiyle ilgili en güncel uluslararası anlaşmaya ilişkin yasal taahhütlerle tutarlı bir senaryo kullanarak gerçekleştirmenin uygun olduğuna karar verebilir. Örneğin başka bir ülkede, iklimle ilgili fiziksel risklere maruz kalma derecesi yüksek olan bir işletme, analizini, iklimle ilgili mevcut politikaları dikkate alan yerel bir senaryo kullanarak gerçekleştirmenin uygun olduğuna karar verebilir.

- B13 İşletme seçilen girdilerin makul ve desteklenebilir olup olmadığını değerlendirirken 22 nci paragrafın amacını göz önünde bulundurur; genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin stratejisi ile iş modelinin iklimle ilgili değişiklik, gelişme ve belirsizliklere karşı dirençliliğini -işletmenin iklimle ilgili belirlenmiş risk ve fırsatlarını da dikkate alarak- anlamalarını sağlayan bilgileri açıklar. Bu husus, işletmenin iklimle ilgili senaryo analizine ilişkin girdilerin (örneğin işletmenin üstlendiği belirli faaliyetler ve bu faaliyetlerin coğrafi konumu) işletmenin içinde bulunduğu şartlarla ilgili olması gerektiği anlamına gelir.

Analitik seçimlerin yapılması

- B14 İşletmenin dirençliliğine ilişkin değerlendirme; yalnızca iklimle ilgili senaryo analizine yönelik münferit girdiler tarafından değil, aynı zamanda analizi yürütmek için bu girdileri bir araya getirirken işletmenin geliştirdiği bilgilerden de etkilenecektir. İşletme, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri dikkate almasını sağlayacak analitik seçimleri (örneğin, nitel analizin mi yoksa nicel modellemenin mi kullanılacağını) önceliklendirir. Örneğin, işletmenin -aşırı maliyet ve çabaya katlanmaksızın- belirli bir sonuçla ilişkili (örneğin, 1,5 santigrat derece sonucu) çoklu karbon fiyatlandırma politikalarını birleştirebilmesi durumunda, bu analizin işletmenin dirençlilik değerlendirmesini güçlendirmesi muhtemeldir (bu tür bir yaklaşımın işletmenin maruz kaldığı riskle uygunluğunun kabul edildiği varsayılmıştır).
- B15 Nicel bilgi genellikle, işletmenin, iklim dirençliliğine ilişkin daha etkili bir değerlendirme yapmasını sağlar. Bununla birlikte, nitel bilgiler (senaryo anlatımları dâhil) tek başına veya nicel verilerle birleştirilmiş hâlde, işletmenin dirençliliğini değerlendirmesi için makul ve desteklenebilir bir temel sağlayabilir.

İlave hususlar

- B16 İklimle ilgili senaryo analizi, zamanla gelişen bir uygulamadır ve bu nedenle, işletmenin kullandığı yaklaşımın da zaman içerisinde değişmesi muhtemeldir. B2-B7 paragraflarında açıklandığı üzere, işletme; iklimle ilgili risk ve fırsatlara maruz kalma durumu ve senaryo analizi için kullanabileceği beceri, yetenek ve kaynaklar dâhil olmak üzere, iklimle ilgili senaryo analizine yönelik yaklaşımını, işletmenin içinde bulunduğu şartlara göre belirler. Bu şartların da zaman içerisinde değişmesi muhtemeldir. Bu nedenle, işletmenin iklimle ilgili senaryo analizine yönelik yaklaşımının, bir raporlama döneminden veya stratejik planlama döngüsünden diğerine aynı olması gerekmez (Bkz. B18 paragrafı).
- B17 İşletme, iklimle ilgili senaryo analizi için daha basit bir yaklaşımın işletmenin içinde bulunduğu şartlara uygun olması durumunda, niteliksel senaryo anlatımları gibi, bu tür bir yaklaşım kullanılabilir. Örneğin, işletmenin hâlihazırda iklimle ilgili nicel senaryo analizini yürütecek beceri, yetenek veya kaynaklarının bulunmadığı ancak iklimle ilgili riske maruz kalma derecesinin yüksek olduğu bir durumda, işletme başlangıçta iklimle ilgili senaryo analizi için daha basit bir yaklaşım kullanılabilir ancak yeteneklerini tecrübe yoluyla geliştirecek ve böylece zaman içerisinde iklimle ilgili senaryo analizi için daha gelişmiş nicel bir yaklaşım uygulayacaktır. İklimle ilgili risk ve fırsatlara maruz kalma derecesi yüksek olan ve gerekli beceri, yetenek veya kaynaklara erişimi olan bir işletmenin, iklimle ilgili senaryo analizine yönelik daha gelişmiş nicel bir yaklaşım uygulaması zorunludur.
- B18 Her ne kadar 22 nci paragraf bir işletmenin iklim dirençliliğine ilişkin bilgileri her raporlama tarihinde açıklamasını gerektirse de işletme iklimle ilgili senaryo analizini, çok yıllık bir stratejik planlama döngüsü de dâhil olmak üzere, stratejik planlama döngüsüne uygun olarak gerçekleştirebilir (örneğin, her üç ila beş yılda bir). Bu nedenle, işletmenin yıllık olarak bir senaryo analizi gerçekleştirmemesi durumunda, bazı raporlama dönemlerinde 22(b) paragrafı uyarınca yapılan açıklamalar, önceki raporlama dönemine göre değişmeden kalabilir. İşletme, iklimle ilgili senaryo analizini -asgari olarak- stratejik planlama döngüsüne uygun olarak günceller. Bununla birlikte, iklim belirsizliğinin işletmenin iş modeli ve stratejisi üzerindeki etkilerine ilişkin güncel bilgilerin yansıtılması amacıyla, işletmenin dirençliliğine ilişkin bir değerlendirmenin yıllık olarak yapılması zorunlu kılınmıştır. Bu nedenle, işletmenin 22(a) paragrafı uyarınca yapacağı açıklama, diğer bir ifadeyle işletmenin dirençliliğine ilişkin yaptığı değerlendirmenin sonuçları- her raporlama döneminde güncellenmelidir.

Sera gazları (29(a) paragrafı)

Sera gazı emisyonları

Belirli durumlarda, işletmenin raporlama döneminden farklı bir raporlama dönemine ait bilgileri kullanma izni

- B19 İşletme değer zincirindeki işletmelerin bir kısmından veya tamamından farklı bir raporlama dönemine sahip olabilir. Böyle bir fark; işletmenin raporlama dönemi için değer zincirindeki işletmelerden gelen sera gazı emisyon bilgilerinin, işletmenin yapacağı açıklamalarda kullanılmaya elverişli olmayabileceği anlamına gelir. Bu tür durumlarda, ilgili bilgilerin işletmenin değer zincirinde yer alan ve raporlama dönemleri işletmenin raporlama döneminden farklı olan işletmelerden elde edilmesi durumunda, aşağıdaki koşulların da sağlanması şartıyla, işletmenin kendi raporlama döneminden farklı raporlama dönemlerine ilişkin bilgileri kullanarak paragraf 29(a)(i) uyarınca sera gazı emisyonlarını ölçmesine izin verilir:
- İşletme, sera gazı emisyonlarını ölçmek ve açıklamak için, değer zincirindeki işletmelerden aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın elde edilen en güncel verileri kullanır,
 - Raporlama dönemlerinin uzunluğu aynıdır ve
 - İşletme, değer zincirindeki işletmelerin raporlama tarihleri ile genel amaçlı finansal raporlarının tarihi arasında meydana gelen (sera gazı emisyonlarıyla ilgili) önemli olayların ve şartlardaki değişikliklerin etkilerini açıklar.

Sera gazlarının, küresel ısınma potansiyeli değerleri kullanılarak CO₂ eşdeğerine dönüştürülüp bir araya getirilmesi

- B20 29(a) paragrafı, bir işletmenin raporlama dönemi boyunca üretilen ve metrik ton CO₂ eşdeğeri olarak ifade edilen mutlak brüt sera gazı emisyonlarını açıklamasını zorunlu kılar. Bu yükümlülüğü yerine getirmek amacıyla işletme, yedi sera gazı bileşeninin CO₂ eşdeğerlerini bir araya getirir.
- B21 Sera gazı emisyonlarını ölçmek için doğrudan ölçüm kullanması durumunda işletme, raporlama tarihinde mevcut olan en güncel Hükümetler Arası İklim Değişikliği Panelinde yer alan değerlendirmeden elde edilen ve 100 yıllık bir zaman dilimini temel alan küresel ısınma potansiyeli değerlerini kullanarak yedi sera gazı bileşenini CO₂ eşdeğerine dönüştürmekle zorunlu kılınmıştır.
- B22 Sera gazı emisyonlarını tahmin etmek için emisyon faktörlerini kullanması durumunda işletme, -sera gazı emisyonlarını ölçmek için dayanak olarak- işletmenin faaliyetlerini en iyi şekilde temsil eden emisyon faktörlerini kullanır (Bkz. B29 paragrafı). Söz konusu emisyon faktörleri, gaz bileşenlerini hâlihazırda CO₂ eşdeğerlerine dönüştürmüşse, işletmenin, raporlama tarihinde mevcut olan en güncel Hükümetler Arası İklim Değişikliği Panelinde yer alan değerlendirmeden elde edilen ve 100 yıllık bir zaman dilimini temel alan küresel ısınma potansiyeli değerlerini kullanarak emisyon faktörlerini yeniden hesaplaması zorunlu tutulmaz. Bununla birlikte, CO₂ eşdeğerlerine dönüştürülmemiş emisyon faktörlerini kullanması durumunda işletme, raporlama tarihinde mevcut olan en güncel Hükümetler Arası İklim Değişikliği Panelinde yer alan değerlendirmeden elde edilen ve 100 yıllık bir zaman dilimini temel alan küresel ısınma potansiyeli değerlerini kullanır.

Sera Gazı Protokolü

- B23 29(a)(ii) paragrafı, bir işletmenin [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardına \(2004\)](#) uygun olarak ölçülen sera gazı emisyonlarını açıklamasını zorunlu kılar. Şüpheye mahal vermemek adına, işletme, [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardındaki \(2004\)](#) hükümleri yalnızca bu Standarttaki hükümlerle çelişmediği ölçüde uygular. Örneğin, [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı \(2004\)](#), bir işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını açıklamasını zorunlu kılmaz, ancak işletmenin 29 (a) paragrafı uyarınca işletme Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını açıklamakla zorunlu tutulmuştur.
- B24 Yetkili bir makam veya işletmenin kote olduğu borsa tarafından sera gazı emisyonlarının farklı bir yöntem kullanılarak ölçülmesi zorunlu kılınmadıkça, işletme, [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardını \(2004\)](#) kullanmakla zorunlu tutulmuştur. Yetkili bir makam veya işletmenin kote olduğu borsa tarafından sera gazı emisyonlarının farklı bir yöntem kullanılarak ölçülmesinin zorunlu tutulması durumunda, söz konusu zorunluluk işletme için geçerli olduğu sürece, işletmenin, [Sera Gazı](#)

[Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı \(2004\)](#) yerine söz konusu farklı yöntemi kullanmasına izin verilir.

- B25 Bazı durumlarda işletme, faaliyet gösterdiği ülkede, işletmenin belirli bir bölümü veya sera gazı emisyonlarından bazıları için (örneğin, yalnızca Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları için) sera gazı emisyonlarını açıklama yükümlülüğüne tâbi olabilir. Bu tür durumlarda yasal yükümlülük, işletmeyi, bir bütün olarak işletme için Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını açıklamaya ilişkin bu Standartta yer alan hükümleri uygulamaktan muaf tutmaz.

Ölçüm yaklaşımı, girdiler ve varsayımlar

- B26 29(a)(iii) paragrafı, bir işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı ölçüm yaklaşımını, girdileri ve varsayımları açıklamasını zorunlu kılar. Bu yükümlülüğün bir parçası olarak işletme, aşağıdakilere ilişkin bilgileri de açıklamalarına dâhil eder:
- [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı \(2004\)](#) uyarınca kullandığı ölçüm yaklaşımı (Bkz. B27 paragrafı),
 - [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardını \(2004\)](#) kullanmıyorsa, geçerli yöntem ile kendi kullandığı ölçüm yaklaşımı (Bkz. B28 paragrafı),
 - Kullandığı emisyon faktörleri (Bkz. B29 paragrafı).

Sera Gazı Protokolünde belirtilen ölçüm yaklaşımı

- B27 [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı \(2004\)](#), bir işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçerken kullanabileceği farklı ölçüm yaklaşımları içerir. 29(a)(iii) paragrafı uyarınca bilgi açıklarken işletme, kullandığı ölçüm yaklaşımına ilişkin bilgileri açıklamakla zorunlu kılınmıştır. Örneğin, [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardına \(2004\)](#) uygun olarak ölçülen sera gazı emisyonlarını açıkladığında, işletme, özkaynak payı veya kontrolü yaklaşımını kullanmakla zorunlu kılınmıştır. İşletme özellikle aşağıdakileri açıklar:
- Sera gazı emisyonlarını belirlemek için kullandığı yaklaşım (örneğin; [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardındaki \(2004\)](#) özkaynak payı veya kontrolü yaklaşımı) ve
 - İşletmenin ölçüm yaklaşımını seçmesinin nedeni veya nedenleri ile bu yaklaşımın 27 nci paragrafta yer alan açıklama amacıyla ne şekilde ilişkili olduğu.

Diğer yöntemler ve ölçüm yaklaşımları

- B28 İşletme, 29(a)(ii), B24-B25 veya C4(a) paragrafları uyarınca başka bir yöntemle ölçülen sera gazı emisyonlarını açıkladığında, aşağıdakileri de açıklar:
- İşletmenin sera gazı emisyonlarını belirlemek için kullandığı geçerli yöntem ile ölçüm yaklaşımı ve
 - İşletmenin yöntem ile ölçüm yaklaşımını seçmesinin nedeni veya nedenleri ile bu yaklaşımın 27 nci paragrafta yer alan açıklama amacıyla ne şekilde ilişkili olduğu.

Emisyon faktörleri

- B29 İşletmenin ölçüm yaklaşımı, girdiler ve varsayımlara ilişkin açıklamasının bir parçası olarak, işletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, sera gazı emisyonlarının ölçümünde hangi emisyon faktörlerini kullandığını anlamalarını sağlayan bilgileri açıklar. Bu Standart, bir işletmenin sera gazı emisyonlarının ölçümünde kullanması gereken emisyon faktörlerini belirtmez. Bunun yerine Standart; bir işletmenin, sera gazı emisyonlarını ölçmesinin dayanağı olarak, faaliyetlerini en iyi şekilde yansıtan emisyon faktörlerini kullanmasını zorunlu kılar.

Kapsam 2 sera gazı emisyonları

- B30 29(a)(v) paragrafı; işletmenin, lokasyona-dayalı Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını açıklamasını ve kullanıcıların işletmenin Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını anlamalarını sağlamak için gerekli olan sözleşmeye dayalı araçlar hakkında bilgi sağlamasını zorunlu kılar. Herhangi bir şüpheye mahal vermemek adına, yalnızca bu tür araçların mevcut olması ve bunlara ilişkin bilgilerin kullanıcıların Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını anlamalarını sağlaması kaydıyla, işletme, Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını lokasyona-dayalı

bir yaklaşım kullanarak açıklamak ve sözleşmeye dayalı araçlar hakkında bilgi sağlamakla zorunlu tutulmuştur.

- B31 Sözleşmeye dayalı araçlar, bir işletme ile başka bir taraf arasında, enerji üretimine ilişkin özelliklerle verilen enerji satışı ya da satın alımı için veya ayrıştırılmamış enerji özelliği talepleri için yapılan her türlü sözleşmedir (ayrıştırılmamış enerji özelliği talepleri, sera gazı özelliği sözleşmeye dayalı araçlardan ayrı ve bağımsız olan enerjinin satışı ve satın alınması ile ilgilidir). Farklı piyasalarda çeşitli sözleşmeye dayalı araçlar mevcuttur ve işletme, açıklamalarının bir parçası olarak, piyasaya-dayalı Kapsam 2 sera gazı emisyonlarına ilişkin bilgileri açıklayabilir.

Kapsam 3 sera gazı emisyonları

- B32 29(a)(vi) paragrafı uyarınca, işletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının kaynağını anlamalarını sağlamak için söz konusu emisyonlara ilişkin bilgileri açıklar. İşletme, [Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri \(Kapsam 3\) Muhasebe ve Raporlama Standardında \(2011\)](#) açıklandığı üzere, tüm değer zincirini (yukarı ve aşağı yönlü) ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının 15 kategorisinin tamamını dikkate alır. 29(a)(vi) paragrafı uyarınca işletme, bu kategorilerden hangilerinin Kapsam 3 sera gazı emisyonları açıklamalarına dâhil edildiğini açıklar.
- B33 Şüpheye mahal vermemek adına, işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı yöntemden bağımsız olarak, 29(a)(vi)(1) paragrafında açıklandığı üzere işletme, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümüne dâhil edilen kategorileri açıklamakla zorunlu kılınmıştır.
- B34 [TSRS 1](#)'in B11 paragrafı uyarınca, önemli bir olayın meydana gelmesi veya şartlarda önemli bir değişiklik olması durumunda, işletme, hangi Kapsam 3 kategorilerinin ve değer zincirinde yer alan hangi işletmelerin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümüne dâhil edileceğinin yeniden değerlendirilmesi de dâhil olmak üzere, değer zinciri boyunca etkilenen iklimle ilgili tüm risk ve fırsatların kapsamını yeniden değerlendirir. Önemli bir olay veya şartlardaki önemli değişiklik; işletmenin bunlara dahli olmaksızın meydana gelebilir veya işletmenin genel amaçlı finansal tablo kullanıcıları açısından önemli olarak değerlendirdiği hususlarda vuku bulan bir değişikliğin sonucu olarak meydana gelebilir. Bu tür önemli olaylara veya şartlardaki önemli değişikliklere örnek olarak aşağıdakiler verilebilir:
- İşletmenin değer zincirindeki önemli bir değişiklik (örneğin; işletmenin değer zincirindeki bir tedarikçinin, kendi sera gazı emisyonlarını önemli ölçüde değiştiren bir değişiklik yapması),
 - İşletmenin iş modelinde, faaliyetlerinde veya kurumsal yapısındaki önemli bir değişiklik (örneğin, işletmenin değer zincirini genişleten bir birleşme veya devralma) ve
 - İşletmenin sürdürülebilirlikle ilgili risk ve fırsatlara maruz kalmasındaki önemli bir değişiklik (örneğin, işletmenin değer zincirindeki bir tedarikçinin, işletmenin öngörmemiş olduğu yeni bir düzenlemeden etkilenmesi).
- B35 İşletmenin, değer zinciri boyunca iklimle ilgili herhangi bir risk veya fırsatın kapsamını [TSRS 1](#)'deki B11 paragrafında belirtilenden daha sık bir şekilde yeniden değerlendirmesine izin verilir, ancak bunu yapması zorunlu değildir.
- B36 [TSRS 1](#)'in B6(b) paragrafı uyarınca, değer zincirinin kapsamını -zincirin genişliği ve bileşimi dâhil-belirlemek için işletme, aşırı maliyet ve çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde erişebildiği tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanır.
- B37 Varlık yönetimi, ticari bankacılık ve sigortacılıkla ilgili bir veya daha fazla finansal faaliyette bulunan bir işletme, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına ilişkin açıklamasının bir parçası olarak, bu faaliyetlerle ilişkili finanse edilen emisyonlar hakkında ilave bilgi açıklar (Bkz. B58-B63 paragrafları).

Kapsam 3 ölçüm çerçevesi

- B38 Bir işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümü, yalnızca doğrudan ölçümü kapsamaktan ziyade muhtemelen tahmin kullanımını da içerecektir. İşletme, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçerken, bu ölçümün gerçeğe uygun bir şekilde sunulmasını sağlayan bir ölçüm yaklaşımını, girdileri ve varsayımları kullanır. B40-B54 paragraflarında açıklanan ölçüm çerçevesi, bir işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına ilişkin açıklamalarını hazırlarken kullanması için rehberlik sağlar.
- B39 Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçerken kullandığı ölçüm yaklaşımını, girdileri ve varsayımları seçerken işletme, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanmakla zorunlu kılınmıştır.
- B40 Bir işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümü, çeşitli girdilere dayanır. Bu Standart, işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullanması gereken girdileri belirtmez, ancak işletmenin,

aşağıdaki belirleyici özellikleri kullanarak girdileri ve varsayımları önceliklendirmesini zorunlu kılar (aşağıdakiler, özellikli bir sıralamaya göre listelenmemiştir):

- (a) Doğrudan ölçüme dayalı veriler (B43-B45 paragrafları),
- (b) İşletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen veriler (B46-B49 paragrafları),
- (c) Değer zinciri faaliyetinin ve bu faaliyetin neden olduğu sera gazı emisyonlarının ortaya çıktığı ülkeyi ve bunlar için kullanılan teknolojiyi gerçeğe uygun bir şekilde sunan güncel veriler (B50-B52 paragrafları) ve
- (d) Doğrulanmış veriler (B53-B54 paragrafları).

B41 Yetkili bir makam veya kote olduğu borsa tarafından sera gazı emisyonlarını ölçmek için [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı \(2004\)](#) dışında bir yöntem kullanmasının zorunlu tutulması durumunda (Bkz. B24-B25 paragrafları) veya C4(a) paragrafında açıklanan geçiş muafiyetinden yararlanılması durumunda dahi işletme, girdileri ve varsayımları önceliklendirmek için Kapsam 3 ölçüm çerçevesini uygulamakla zorunlu kılınmıştır.

B42 B40 paragrafındaki özelliklere dayalı olarak- bir işletmenin ölçüm yaklaşımını, girdileri ve varsayımları önceliklendirmesi ve işletmenin ilgili ödünleşimlere ilişkin değerlendirmeleri, yönetimin muhakemede bulunmasını zorunlu kılar. Örneğin, işletme; değer zinciri faaliyeti ile bu faaliyetin neden olduğu sera gazı emisyonlarının ortaya çıktığı ülkeyi ve bunlar için kullanılan teknolojiyi daha iyi yansıtan veriler ile güncel veriler arasındaki ödünleşimleri dikkate alma ihtiyacı duyabilir. Daha güncel veriler, değer zincirinde kullanılan teknoloji ve söz konusu faaliyetin yeri dâhil olmak üzere, belirli bir faaliyet hakkında daha az detay verebilir. Öte yandan, seyrek olarak yayımlanan daha eski verilerin, belirli bir faaliyeti ve bu faaliyetin neden olduğu sera gazı emisyonlarını daha iyi yansıttığı değerlendirilebilir.

Doğrudan ölçüme dayalı veriler

B43 Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının miktarını belirlemek için iki yöntem kullanılır: doğrudan ölçüm ve tahmin. Diğer her şey eşit olmak kaydıyla, işletme bu iki yöntem arasından doğrudan ölçümü önceliklendirir.

B44 “Doğrudan ölçüm”, sera gazı emisyonlarının doğrudan izlenmesini ifade eder ve teoride en doğru kanıtı sağlar. Bununla birlikte, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının doğrudan ölçülmesiyle ilgili zorluklar nedeniyle, Kapsam 3 sera gazı emisyon verilerinin tahmin de içermesi beklenir.

B45 Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının tahmini; varsayımlara ve uygun girdilere dayalı verilerin yaklaşık olarak hesaplanmasını içerir. Tahmin kullanarak Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçen bir işletmenin iki tür girdi kullanıyor olması muhtemeldir:

- (a) İşletmenin sera gazı emisyonlarına neden olan faaliyetini temsil eden veriler (faaliyet verileri). Örneğin işletme, malların değer zinciri içerisinde taşınmasını temsil etmek üzere, kat edilen mesafeyi faaliyet verisi olarak kullanabilir.
- (b) Faaliyet verilerini sera gazı emisyonlarına dönüştüren emisyon faktörleri. Örneğin işletme, emisyon faktörlerini kullanarak, kat edilen mesafeyi (faaliyet verilerini) sera gazı emisyonu verilerine dönüştürecektir.

İşletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen veriler

B46 İşletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümü; doğrudan işletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen verilere (birincil veriler), doğrudan işletmenin değer zincirindeki faaliyetlerden elde edilmeyen verilere (ikincil veriler) veya bunların bir kombinasyonuna dayanacaktır.

B47 İşletme Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçerken, birincil verilerin işletmenin değer zinciri faaliyetini ve sera gazı emisyonlarını yansıtmaya olasılığı, ikincil verilerin yansıtmaya olasılığına göre daha yüksektir. Bu nedenle, işletme -diğer her şey eşit olmak kaydıyla- birincil verilerin kullanımını önceliklendirir.

B48 Kapsam 3 sera gazı emisyonları için birincil veriler, işletmenin değer zincirindeki tedarikçilerden veya belirli faaliyetlerle ilgili olarak değer zincirindeki diğer işletmelerden sağlanan verileri içerir. Örneğin, birincil veriler; sayaç okumalarından, elektrik faturalarından veya işletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetleri yansıtan diğer yöntemlerden elde edilebilir. Birincil veriler işletme içerisinden (örneğin, işletmenin kendi kayıtlarından) veya tedarikçiler ile diğer değer zinciri ortakları gibi işletme dışından (örneğin, satın alınan mal veya hizmetler için tedarikçiye-özü emisyon faktörlerinden) toplanabilir. İşletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen veriler, işletmenin belirli değer zinciri faaliyetlerinin daha doğru bir temsilini sağlar ve bu nedenle işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümünde daha iyi bir dayanak sağlayacaktır.

- B49 Kapsam 3 sera gazı emisyonları için ikincil veriler, doğrudan işletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilmeyen verilerdir. İkincil veriler genellikle üçüncü taraf veri sağlayıcıları tarafından (örneğin, yayımlanmış veri tabanlarından, devlet istatistiklerinden, literatür çalışmalarından ve sektör birliklerinden) sağlanır ve ortalama sektör verilerini içerir. İkincil veriler, faaliyet veya emisyon faktörlerini yaklaşık olarak tahmin etmek için kullanılan verileri içerir. Buna ek olarak ikincil veriler, başka bir faaliyete ilişkin sera gazı emisyonlarını tahmin etmek için kullanılan, belirli bir faaliyete ait birincil verileri (temsili veriler) içerir. Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçmek için ikincil verileri kullanması durumunda, işletme bu verilerin işletmenin faaliyetlerini gerçeğe ne ölçüde uygun yansıttığını değerlendirir.

Değer zinciri faaliyeti ile bu faaliyetin neden olduğu sera gazı emisyonlarının ortaya çıktığı ülkeyi ve bunlar için kullanılan teknolojiyi gerçeğe uygun bir şekilde sunan güncel veriler

- B50 İşletme ikincil verileri kullanıyorsa, verilerin temsil etmesi amaçlanan değer zinciri faaliyetinde kullanılan teknolojiye dayanan veya bu teknolojiyi temsil eden faaliyet veya emisyon verilerinin kullanımına öncelik verir. Örneğin, bir işletme kendi faaliyetlerinden (örneğin, çalışanların seyahat ederken kullandığı belirli uçak modeli, seyahat edilen mesafe ve seyahat sınıfı) birincil verileri elde edebilir ve daha sonra, birincil verileri hava yolculuğundan kaynaklanan sera gazı emisyonlarına ilişkin bir tahmine dönüştürmek amacıyla, söz konusu faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarını yansıtan ikincil verileri kullanabilir.
- B51 İkincil verileri kullanması durumunda işletme, faaliyetin gerçekleştiği ülkeye dayanan veya bu ülkeyi temsil eden faaliyet veya emisyon verilerini önceliklendirir. Örneğin işletme, kendi faaliyet gösterdiği veya faaliyetin gerçekleştiği ülkeyle ilgili emisyon faktörlerini önceliklendirir.
- B52 İkincil verileri kullanması durumunda işletme, raporlama dönemi boyunca işletmenin değer zinciri faaliyetini temsil eden ve güncel olan faaliyet veya emisyon verilerini önceliklendirir. Bazı ülkelerde -ve bazı teknolojiler için- ikincil veriler yıllık olarak toplanır ve bu nedenle, verilerin işletmenin mevcut uygulamasını temsil ediyor olması muhtemeldir. Ancak, bazı ikincil veri kaynakları, işletmenin kendi raporlama döneminde farklı bir raporlama döneminde toplanan bilgilere dayanır.

Doğrulanmış veriler

- B53 İşletme, doğrulanmış Kapsam 3 sera gazı emisyonu verilerini önceliklendirir. Doğrulama, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına bilgilerin eksiksiz, tarafsız ve doğru olduğu konusunda güven verebilir.
- B54 Doğrulanmış veriler, işletme içinden veya işletme dışından doğrulanmış verileri içerebilir. Doğrulama; yerinde kontrol, hesaplamaların gözden geçirilmesi veya verilerin diğer kaynaklarla çapraz kontrolü dâhil olmak üzere çeşitli şekillerde gerçekleştirilebilir. Bununla birlikte, bazı durumlarda işletme, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın doğrulayamayabilir. Örneğin, veri hacmi nedeniyle ya da verilerin, raporlayan işletmenin çok uzak bir seviyesinde yer alan değer zincirindeki işletmelerden -yani raporlayan işletmenin doğrudan etkileşimde bulunmadığı işletmelerden- elde edilmiş olması nedeniyle, işletmenin doğrulanmış tam bir veri seti elde etmesi engellenebilir. Bu tür durumlarda, işletmenin doğrulanmamış verileri kullanması gerekebilir.

Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına ilişkin girdilerin açıklanması

- B55 İşletme, 29(a)(iii) paragrafı uyarınca Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı ölçüm yaklaşımı, girdiler ve varsayımlar hakkındaki bilgileri açıklar. Bu açıklama, B40 paragrafında açıklandığı üzere, veri girdilerinin özelliklerine ilişkin bilgileri içerir. Bu açıklamanın amacı, işletmenin, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına, değer zinciri faaliyetini ve bu faaliyetin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını gerçeğe uygun bir şekilde yansıtan, mevcut yüksek kaliteli verileri nasıl önceliklendirdiği hakkında bilgi sağlamaktır. Bu açıklama aynı zamanda, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını tahmin etmek için kullandığı ölçüm yaklaşımı, girdiler ve varsayımların neden ihtiyaca uygun olduğunu anlamalarına yardımcı olur.
- B56 İşletme, 29(a)(iii) paragrafında yer alan hükmün bir parçası olarak ve B40-B54 paragraflarında belirtilen ölçüm çerçevesi uyarınca Kapsam 3 verilerini nasıl önceliklendirdiğini yansıtmak amacıyla, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının aşağıdakileri anlamalarını sağlayan bilgileri açıklar:
- (a) İşletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının, ne ölçüde, işletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen girdiler kullanılarak ölçüldüğü,
- (b) İşletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının, ne ölçüde, doğrulanmış girdiler kullanılarak ölçüldüğü.

- B57 Bu Standart, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ikincil veriler ve endüstri ortalamaları kullanılarak güvenilir bir şekilde tahmin edilebileceği varsayımını içerir. Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını tahmin etmenin *mümkün olmadığına* karar verdiği nadir durumlarda, işletme, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını nasıl yönettiğini açıklar. İşletme her türlü makul çabayı göstermesine rağmen bir hükmü uygulayamıyorsa, o hükmün uygulanması mümkün değildir.

Finanse edilen emisyonlar

- B58 Finansal faaliyetlerde bulunan işletmeler, bu faaliyetlerle ilgili sera gazı emisyonlarıyla ilişkili risk ve fırsatlarla karşı karşıya kalırlar. Daha yüksek sera gazı emisyonuna sahip karşı taraflar, borç alanlar veya yatırım yapılan işletmeler; teknolojik değişiklikler, arz ve talepteki değişimler ve politika değişikliği ile ilişkili risklere karşı hassas olabilirler ve bu durum, söz konusu işletmelere finansal hizmet sunan finansal kuruluşu etkileyebilir. Söz konusu risk ve fırsatlar; kredi riski, piyasa riski, itibar riski ve diğer finansal ve operasyonel riskler şeklinde ortaya çıkabilir. Örneğin, giderek katılan karbon vergileri, yakıt verimliliği düzenlemeleri veya diğer politikalardan etkilenen finansman müşterileriyle ilgili kredi riskleri ortaya çıkabilir veya kredi riski teknolojik değişimlerden de kaynaklanabilir. İtibar riski, fosil yakıt projelerinin finansmanından kaynaklanabilir. Ticari bankalar ve yatırım bankaları, varlık yöneticileri ve sigorta kuruluşları da dâhil olmak üzere, finansal faaliyetlerde bulunan işletmeler, finanse edilen emisyonlarını ölçmek suretiyle bu tür riskleri giderek daha fazla izlemekte ve yönetmektedirler. Söz konusu ölçüm; bir işletmenin iklimle ilgili risk ve fırsatlara maruz kalma durumuna ve bu işletmenin finansal faaliyetlerini zaman içinde nasıl adapte etmesi gerekebileceğine ilişkin bir gösterge görevi görür.
- B59 29 (a)(i)(3) paragrafı, bir işletmenin, yukarı ve aşağı yönlü emisyonları da dâhil olmak üzere, raporlama döneminde üretilen mutlak brüt Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını açıklamasını zorunlu kılar. Aşağıdaki finansal faaliyetlerden bir veya daha fazlasını yürüten bir işletme, Kategori 15 emisyonları veya yatırımlarıyla ilişkili emisyonları (“finanse edilen emisyonlar” olarak da bilinmektedir) hakkında ilave ve özelliği bilgileri açıklamakla zorunlu kılınmıştır:
- (a) Varlık yönetimi (Bkz. B61 paragrafı),
 - (b) Ticari bankacılık (Bkz. B62 paragrafı) ve
 - (c) Sigortacılık (Bkz. B63 paragrafı).
- B60 Finanse ettiği emisyonlara ilişkin bilgi açıklarken, işletme, 29(a) paragrafı uyarınca sera gazı emisyonlarının açıklanmasına ilişkin hükümleri uygular.

Varlık yönetimi

- B61 Varlık yönetimi faaliyetinde bulunan bir işletme aşağıdakileri açıklar:
- (a) Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına göre ayrıştırılmış mutlak brüt finanse edilen emisyonlar.
 - (b) B61(a) paragrafında ayrıştırılmış her bir unsur için, işletmenin finansal tablolarının sunulduğu para birimi cinsinden ifade edilen finanse edilen emisyonların açıklamasına ilave edilen, yönetim altındaki varlıkların (YAV) toplam tutarı.
 - (c) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen toplam YAV’ın yüzdesi. Bu oranın %100’den az olması durumunda işletme, varlık türleri ve ilişkili YAV tutarı da dâhil olmak üzere, hariç tutulanları izah eden bilgileri açıklar.
 - (d) İşletmenin emisyon payını yatırımların büyüklüğüne göre ilişkilendirmek için kullandığı tahsis yöntemi de dâhil olmak üzere, finanse edilen emisyonları hesaplamak için kullanılan metodoloji.

Ticari bankacılık

- B62 Ticari bankacılık faaliyetlerinde bulunan bir işletme aşağıdakileri açıklar:
- (a) Varlık sınıfına göre her sektör için Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına göre ayrıştırılmış mutlak brüt finanse edilen emisyonlar. İşletme;
 - (i) Sektöre göre ayrıştırma yaparken—sınıflandırma sisteminin raporlama tarihinde mevcut olan en son sürümünü yansıtabilecek şekilde; karşı tarafları sınıflandırmak için, [Küresel Endüstri Sınıflandırma Standardı \(GICS\)](#) 6-haneli endüstri-seviyesi kodu kullanır,
 - (ii) Varlık sınıfına göre ayrıştırma yaparken—yapılan açıklama; kredileri, proje finansmanını, tahvilleri, sermaye yatırımlarını ve çekilmemiş kredi taahhütlerini içerir. Diğer varlık sınıfları için finanse edilen emisyonları hesaplaması ve açıklaması

durumunda işletme, ilave varlık sınıflarının dâhil edilmesinin genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına neden ihtiyaca uygun bilgi sağladığına dair bir izahı da dâhil eder.

- (b) Varlık sınıfına göre her sektöre ilişkin brüt risk tutarı, işletmenin finansal tablolarının sunulduğu para birimi cinsinden ifade edilir. Bu kapsamda;
- (i) Finanse edilen tutarlar için—brüt risk, [Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına](#) veya diğer genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre hazırlanıp hazırlanmadığına bakılmaksızın, finanse edilen defter değerleri olarak (uygulanabilir olması durumunda, zarar karşılığı düşülmeden) hesaplanır.
- (ii) Çekilmemiş kredi taahhütleri için—işletme, taahhüdün tamamını kredi taahhütlerinin çekilmiş kısmından ayrı olarak açıklar.
- (c) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen brüt risk tutarının yüzdesi. İşletme;
- (i) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen brüt risk tutarının yüzdesinin %100'den az olması durumunda, hariç tutulan varlıkların türü de dâhil olmak üzere, hariç tutulanları izah eden bilgileri açıklar.
- (ii) Fonlanan tutarlar için, uygulanabilir olduğu durumlarda, riski azaltan faktörlerin tüm etkilerini brüt risk tutarına dâhil etmez.
- (iii) Finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen çekilmemiş kredi taahhütlerinin yüzdesini ayrı olarak açıklar.
- (d) İşletmenin brüt risk tutarının büyüklüğüyle ilişkili olarak emisyon payını ilişkilendirmek için kullandığı tahsis yöntemi de dâhil olmak üzere, işletmenin finanse ettiği emisyonlarını hesaplamak için kullandığı metodoloji.

Sigortacılık

B63 Sigortacılık sektörüyle bağlantılı finansal faaliyetlerde bulunan bir işletme aşağıdakileri açıklar:

- (a) Varlık sınıfına göre her sektör için Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına göre ayrıştırılmış mutlak brüt finanse edilen emisyonlar. İşletme;
- (i) Sektöre göre ayrıştırma yaparken—sınıflandırma sisteminin raporlama tarihinde mevcut olan en son sürümünü yansıtacak şekilde; karşı tarafları sınıflandırmak için, [Küresel Endüstri Sınıflandırma Standardı \(GICS\)](#) 6-haneli endüstri-seviyesi kodu kullanır.
- (ii) Varlık sınıfına göre ayrıştırma yaparken—yapılan açıklama; kredileri, tahvilleri, sermaye yatırımlarını ve çekilmemiş kredi taahhütlerini içerir. Diğer varlık sınıfları için finanse edilen emisyonları hesaplaması ve açıklaması durumunda işletme, ilave varlık sınıflarının dâhil edilmesinin genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına neden ihtiyaca uygun bilgi sağladığına dair bir izahı da dâhil eder.
- (b) Varlık sınıfına göre her sektöre ilişkin brüt risk tutarı, işletmenin finansal tablolarının sunulduğu para birimi cinsinden ifade edilir. Bu kapsamda;
- (i) Finanse edilen tutarlar için—brüt risk, [Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına](#) veya diğer genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre hazırlanıp hazırlanmadığına bakılmaksızın, finanse edilen defter değerleri olarak (uygulanabilir olması durumunda, zarar karşılığı düşülmeden) hesaplanır.
- (ii) Çekilmemiş kredi taahhütleri için—işletme, taahhüdün tamamını kredi taahhütlerinin çekilmiş kısmından ayrı olarak açıklar.
- (c) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen brüt risk tutarının yüzdesi. İşletme;
- (i) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen brüt risk tutarının yüzdesinin %100'den az olması durumunda, hariç tutulan varlıkların türü de dâhil olmak üzere, hariç tutulanları izah eden bilgileri açıklar.
- (ii) Fonlanan tutarlar için, uygulanabilir olduğu durumlarda, riski azaltan faktörlerin tüm etkilerini brüt risk tutarına dâhil etmez.
- (iii) Finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen çekilmemiş kredi taahhütlerinin yüzdesini ayrı olarak açıklar.

- (d) İşletmenin brüt risk tutarının büyüklüğüyle ilişkili olarak emisyon payını ilişkilendirmek için kullandığı tahsis yöntemi de dâhil olmak üzere, işletmenin finanse ettiği emisyonlarını hesaplamak için kullandığı metodoloji.

Sektörler-aras metrik kategorileri (29(b)-(g) paragrafı)

- B64 İşletmenin sera gazı emisyonlarına ilişkin bilgilere ek olarak, işletme, 29(b)-(g) paragrafında belirtilen sektörler-arası metrik kategorileriyle ilgili bilgileri açıklamakla zorunlu kılınmıştır.
- B65 29(b)-(g) paragrafındaki yükümlülükleri yerine getirmek amacıyla açıklamaları hazırlarken İşletme;
- (a) 10 uncu paragrafa uygun olarak tanımlanan; iklimle ilgili risk ve fırsatların etkilerinin gerçekleşmesinin makul ölçüde beklenebileceği zaman dilimlerini dikkate alır.
- (b) İşletmenin iş modelinde ve değer zincirinde iklimle ilgili risk ve fırsatların nerelerde yoğunlaştığını (örneğin, coğrafi alanlar, tesisler veya varlık türleri) dikkate alır (Bkz. 13 üncü paragraf).
- (c) İklimle ilgili risk ve fırsatların işletmenin raporlama dönemindeki finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki etkilerine ilişkin olarak 16(a)-(b) paragrafları uyarınca açıklanan bilgileri dikkate alır.
- (d) Geçerli bir TSRS’de tanımlananlar veya [TSRS 1](#) hükümlerini karşılayanlar da dâhil olmak üzere 32 nci paragrafta tanımlandığı şekliyle, sektör bazlı metriklerin, yükümlülükleri tamamen veya kısmen yerine getirmek için kullanılıp kullanılmayacağını değerlendirir.
- (e) [TSRS 1](#)’in 21(b)(ii) paragrafı uyarınca, 29(b)-(g) paragrafındaki yükümlülükleri yerine getirmek amacıyla açıklanan bilgiler ile, ilgili finansal tablolarda açıklanan bilgiler arasındaki bağlantıları dikkate alır. Bu bağlantılar, mümkün olduğu ölçüde, kullanılan veri ve varsayımlardaki tutarlılığı ve 29(b)-(g) paragrafına göre açıklanan tutarlar ile finansal tablolarda muhasebeleştirilen ve açıklanan tutarlar arasındaki bağlantıları içerir. Örneğin işletme, kullanılan varlıkların defter değerlerinin finansal tablolarda yer alan tutarlarla tutarlı olup olmadığını değerlendirir ve bu açıklamalardaki bilgiler ile finansal tablolardaki tutarlar arasındaki bağlantıları açıklar.

İklimle ilgili hedefler (33-37 nci paragraflar)

İklimle ilgili hedefin özellikleri

- B66 33 üncü paragraf, işletmenin; sera gazı emisyonu hedefleri de dâhil olmak üzere, iklimle ilgili belirlediği nicel ve nitel hedefler ile mevzuat uyarınca ulaşması gereken tüm hedefleri açıklamasını zorunlu kılar. İşletme iklimle ilgili bu hedefleri açıklarken, 33(a)-(h) paragrafında açıklandığı üzere, bu hedeflerin özelliklerine ilişkin bilgileri açıklamakla zorunlu tutulmuştur. Hedefin nicel olması durumunda işletme, mutlak bir hedef mi yoksa yoğunluk hedefi mi olduğunu açıklamakla zorunlu kılınmıştır. Mutlak hedef, bir ölçümün toplam miktarı veya bir ölçümün toplam miktarındaki değişiklik olarak tanımlanırken, yoğunluk hedefi bir ölçümün oranı veya bir ölçümün iş metriğine oranındaki bir değişiklik olarak tanımlanır.
- B67 İklimle ilgili bir hedefi belirlemek ve ilerlemeyi ölçmek için kullanılan metriği belirlerken ve açıklarken, işletme sektörler-arası metrikler ile sektör bazlı metrikleri göz önünde bulundurur. Metrik, işletme tarafından bir hedefe yönelik ilerlemeyi ölçmek için geliştirilmişse, işletme bu metrik hakkındaki bilgileri [TSRS 1](#)'in 50 nci paragrafı uyarınca açıklar.

Sera gazı emisyon hedefleri

Brüt ve net sera gazı emisyon hedefleri

- B68 Sera gazı emisyon hedefinin bulunması durumunda, işletme, hedefin brüt sera gazı emisyon hedefi mi yoksa net sera gazı emisyon hedefi mi olduğunu belirtmekle yükümlüdür. Brüt sera gazı emisyon hedefleri, işletmenin değer zinciri içinde planlanan sera gazı emisyonlarındaki toplam değişiklikleri yansıtır. Net sera gazı emisyonu hedefleri, işletmenin hedeflenen brüt sera gazı emisyonlarından, planlanan herhangi bir denkleştirme çabası (örneğin; işletmenin sera gazı emisyonlarını denkleştirmek üzere planlanan karbon kredisi kullanımı) çıkarılarak elde edilir.
- B69 36(c) paragrafı bir işletmenin net sera gazı emisyon hedefinin olması durumunda, ilgili brüt sera gazı emisyon hedefini de ayrıca açıklaması gerektiğini belirtir. Şüpheye mahal vermemek adına, işletmenin net sera gazı emisyon hedefi açıklaması durumunda, bu hedef, brüt sera gazı emisyon hedeflerine ilişkin bilgileri gizleyemez.

Karbon kredileri

- B70 36(e) paragrafı bir işletmenin; belirlediği herhangi bir net sera gazı emisyonu hedefine ya da mevzuat uyarınca ulaşması zorunlu kılınan net sera gazı emisyonu hedefine ulaşmak için emisyonları denkleştirmek amacıyla planlanan karbon kredisi (devredilebilir veya alınıp satılabilir araçlar) kullanımını tanımlamasını zorunlu kılar. Planlanan karbon kredisi kullanımına ilişkin herhangi bir bilgi, net sera gazı emisyonu hedeflerine ulaşmak için bu karbon kredilerine ne ölçüde güvenildiğini açıkça gösterir.
- B71 36(e) paragrafı uyarınca, işletmenin yalnızca planlanan karbon kredisi kullanımını açıklamayı zorunlu kılınmıştır. Bununla birlikte, bu açıklamanın bir parçası olarak, işletmenin hâlihazırda satın almış olduğu ve net sera gazı emisyonu hedefine ulaşmak için kullanmayı planladığı karbon kredilerine ilişkin bilgiler de - söz konusu bilgilerin, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin sera gazı emisyon hedefini anlamasını sağlaması şartıyla- açıklamaya dâhil edilebilir.

EK C

Yürürlük tarihi ve geçiş

Bu ek, TSRS 2'nin ayrılmaz bir parçasıdır ve Standardın diğer bölümleriyle aynı bağlayıcılığa sahiptir.

Yürürlük tarihi

- C1 İşletme bu Standardı 1 Ocak 2024 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık raporlama dönemleri için uygular. Erken uygulamaya izin verilir. Standardı erken uygulaması durumunda işletme, bunu açıklar ve [TSRS 1 Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler Standardını](#) da aynı zamanda uygular.
- C2 C3-C5 paragraflarının uygulanma amaçları doğrultusunda, ilk uygulama tarihi, işletmenin bu Standardı ilk kez uyguladığı yıllık raporlama döneminin başlangıcıdır.

Geçiş

- C3 Bir işletmenin, ilk uygulama tarihinden önceki herhangi bir dönem için bu Standartta belirtilen açıklamaları sunması zorunlu değildir. Dolayısıyla, bir işletmenin bu Standardı uyguladığı ilk yıllık raporlama döneminde karşılaştırmalı bilgileri açıklaması zorunlu değildir
- C4 Bir işletmenin bu Standardı uyguladığı ilk yıllık raporlama döneminde, aşağıdaki muafiyetlerden birini veya her ikisini kullanmasına izin verilir:
- (a) Bu Standardın ilk uygulama tarihinden hemen önceki yıllık raporlama döneminde, işletme sera gazı emisyonlarını ölçmek için [Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı \(2004\)](#) dışında bir yöntem kullandıysa, işletmenin diğer yöntemi kullanmaya devam etmesine izin verilir ve
- (b) İşletmenin; varlık yönetimi, ticari bankacılık veya sigortacılık faaliyetlerinde bulunması durumunda, finanse edilen emisyonlarına ilişkin ilave bilgileri içeren Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını (Bkz. 29(a)(vi)(2) ve B58-B63 paragrafları) açıklaması zorunlu değildir (Bkz. 29(a) paragrafı).
- C5 İşletmenin; C4(a) veya C4(b) paragraflarındaki muafiyeti kullanması durumunda, söz konusu bilgilerin sonraki raporlama dönemlerinde karşılaştırmalı bilgi olarak sunulması amacıyla, bu muafiyeti kullanmaya devam etmesine izin verilir.